

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ:

ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ:

ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

ΠΡΩΤΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ :

«ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΧΜΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ»

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΑΖΑΝΗ

ΧΑΡΟΥΛΑ ΚΕΡΑΣΙΩΤΗ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2003

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

«ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΧΜΗΣ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

«ΕΥΡΩ - ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΣΜΑ»

2.1 Γενικά

2.2 Τραπεζογραμμάτια ευρώ

2.3 Κέρματα ευρώ

2.4 Η εθνική όψη των κερμάτων ευρώ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

«ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΚΕΡΜΑΤΩΝ ΕΥΡΩ»

3.1 Περίοδος έως την 31η Δεκεμβρίου 2001

Α. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΟΣΟΤΗΤΩΝ ΕΥΡΩ

**Β. ΠΡΟΕΦΟΔΙΑΣΜΟΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΜΕ ΕΥΡΩ**

**Γ. ΑΠΟΣΥΡΣΗ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ
ΚΕΡΜΑΤΩΝ ΔΡΑΧΜΩΝ**

**Δ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ
ΣΕ ΕΥΡΩ.**

Ε. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΣΤ. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΧΑΡΑΞΗΣ

3.2 Περίοδος παράλληλης κυκλοφορίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

«ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

- 4.1 Εισαγωγή
- 4.2 Κίνδυνοι αγοράς
- 4.3 Πιστωτικός κίνδυνος
- 4.4 Κίνδυνος ρευστότητας
- 4.5 Επίλογος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

«ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ»

- 5.1 Εισαγωγή
- 5.2 Οφέλη από την εισαγωγή του ευρώ
- 5.3 Μέτρα για την τεχνική προσαρμογή της επιχείρησης
- 5.4 Μέτρα για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης
- 5.5 Κίνδυνοι που αναλαμβάνουν οι επιχειρήσεις αν δεν προετοιμασθούν τώρα
- 5.6 Ευρωπαρατηρητήρια

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

«ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΝΕ ΣΕ ΒΑΣΙΚΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ»

- 6.1 Ναυτιλιακές Επιχειρήσεις
- 6.2 Επιχειρήσεις Αγοράς Ακινήτων
- 6.3 Τουριστικές Επιχειρήσεις
- 6.4 Επιπτώσεις στον Ασφαλιστικό Τομέα

- 6.5 Χρηματοδότηση των Επιχειρήσεων
- 6.6 Επιπτώσεις της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης στις μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
- 6.7 Οργάνωση της προσαρμογής των Επιχειρήσεων στο Ευρώ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

«Ο ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ»

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ένταξη της Ελλάδος στη ζώνη του ευρώ σηματοδοτεί μια νέα εποχή για τη χώρα μας. Το ευρώ, το ενιαίο νόμισμα, αποτελεί έναν ισχυρό συνδετικό κρίκο μεταξύ 12 ευρωπαϊκών χωρών. Είναι το κοινό σύμβολο της προσπάθειάς τους για σταθερότητα, μεγαλύτερη ευημερία και άνοδο του βιοτικού επιπέδου των λαών τους, καθώς και για τη σθεναρή ενιαία παρουσία τους στην παγκόσμια οικονομία. Η θέσπιση του ενιαίου νομίσματος αποτελεί ένα μεγάλο βήμα στη μακρά διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Η εισαγωγή του ευρώ δεν αποτελεί μόνο ορόσημο στην πορεία της Ελλάδος για ένα καλύτερο μέλλον, αλλά και μία πρόκληση: η ελληνική οικονομία έχει ήδη διανύσει έναν μακρύ δρόμο, επιτυγχάνοντας την ικανοποίηση των κριτηρίων σύγκλισης της Συνθήκης του Μάαστριχ, γεγονός που επέτρεψε την ένταξη της χώρας στην ΟΝΕ. Η Ελλάδα καλείται τώρα να ανταποκριθεί με επιτυχία στις νέες συνθήκες που δημιουργούνται με την ένταξή της. Στο νέο πλαίσιο λειτουργίας της οικονομίας περιλαμβάνεται και η εισαγωγή των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ, που αποτελεί ένα πολύπλοκο εγχείρημα.

Το ευρώ σε λογιστική μορφή αποτελεί ήδη ενιαίο νόμισμα για έντεκα ευρωπαϊκές χώρες από την 1η

Ιανουαρίου 1999, και υιοθετήθηκε στην Ελλάδα την 1η Ιανουαρίου 2001, με την αμετάκλητη ισοτιμία $1 \text{ €} = 340,750$ δραχμές. Στις εθνικές οικονομίες που εφαρμόζεται ήδη η ενιαία νομισματική πολιτική έχουν αρχίσει να καταγράφονται ευεργετικές επιπτώσεις προερχόμενες μεταξύ άλλων από τη μείωση του κόστους συναλλαγών και από τη μεγαλύτερη διαφάνεια στις τιμές.

Την απόφαση για την ένταξη της Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση από την 1η Ιανουαρίου 2001 έλαβε το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ECOFIN), στο πλαίσιο της Συνόδου Κορυφής που πραγματοποιήθηκε στην Πορτογαλία στις 19 και 20 Ιουνίου 2000. Το ευρώ θα αποτελεί το εθνικό νόμισμα της Ελλάδος από την 1η Ιανουαρίου 2001. Ταυτόχρονα, το Συμβούλιο αποφάσισε την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) 2866/98 με την έκδοση του Κανονισμού (ΕΚ) 1478/2000, ο οποίος καθορίζει την αμετάκλητη ισοτιμία μετατροπής της δραχμής σε ευρώ ($1 \text{ €} = 340,750$ δραχμές), η οποία θα ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2001.

Η χρονική περίοδος κατά την οποία το ευρώ χρησιμοποιείται ως νόμισμα σε λογιστική μορφή, η «μεταβατική περίοδος», είναι τριετής για 11 χώρες που συμμετέχουν στη Νομισματική Ένωση ήδη από την 1η Ιανουαρίου 1999.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

«ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΧΜΗΣ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ»

1998

Τον Μάρτιο του 1998, ύστερα και από τις αναγκαίες διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η δραχμή εντάσσεται στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (Μ.Σ.Ι) του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος, που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ένταξη της στη ζώνη του ευρώ μετά από την πάροδο τουλάχιστον διετίας, καθώς αποτελεί το κριτήριο της επίτευξης συναλλαγματικής σταθερότητας σύμφωνα με όσα ορίζονται στη Συνθήκη του Μάαστριχ. Παράλληλα αποφασίζεται η υποτίμηση της, ώστε να καταστεί δυνατό να διατηρήσει σε σταθερά επίπεδα την ανώτερη επιτρεπόμενη απόκλιση-διακύμανση της από την κεντρική της ισοτιμία σε περίπτωση απρόβλεπτων οικονομικών εξελίξεων, γιατί διαφορετικά θα υποχρεωθεί να εγκαταλείψει το Μ.Σ.Ι.

1998

Στις 30 Μαρτίου πραγματοποιείται η «Ευρωπαϊκή Διάσκεψη» των δέκα υποψήφιων χωρών της Κεντρικής

και Ανατολικής Ευρώπης και της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Ένωση και δρομολογείται η πραγματοποίηση διμερών διακυβερνητικών διασκέψεων αρχής γενομένης από την Κύπρο, την Ουγγαρία, την Πολωνία, την Τσεχία, την Σλοβενία και την Εσθονία, που αποτελούν το πρώτο κύμα των υπό ένταξη υποψηφίων κρατών. Στη Διάσκεψη δεν μετέχει η Τουρκία, αν και προσεκλήθη, γιατί δεν της χορηγήθηκε το status της υποψήφιας χώρας στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου.

1998

Στις 31 Μαρτίου καταργούνται οι έλεγχοι διαβατηρίων στα χερσαία σύνορα με την Ιταλία σε εφαρμογή της Συνθήκης του Schengen.

1998

Από την 1η έως και τις 3 Μαΐου το Συμβούλιο Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (Eco/Fin) και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ολοκληρώνουν στις Βρυξέλλες τις διαδικασίες που προβλέπονται από τη Συνθήκη του Μάαστριχ για να αποφασιστεί ποια κράτη-μέλη πληρούν τα κριτήρια για να εισέλθουν στην Τρίτη φάση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ONE) της Ευρώπης. Κατά τη φάση αυτή θα συσταθεί η ζώνη του ευρώ και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ενώ παράλληλα θα δρομολογηθούν όλες οι αναγκαίες

διαδικασίες για την κυκλοφορία του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος στην αγορά έως την 1η Ιανουαρίου 2002.

Τα κριτήρια πληρούν τελικά έντεκα κράτη-μέλη, ενώ η Βρετανία, η Δανία και η Σουηδία δεν επιθυμούν να ενταχθούν στη ζώνη του ευρώ. Επίσης, η Ελλάδα δεν πληροί τα κριτήρια του Μάαστριχ και δεν υποβάλλει προς το παρόν αίτηση ένταξης. Τα έντεκα κράτη-μέλη που εισέρχονται στην Τρίτη φάση της ΟΝΕ είναι η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Ιρλανδία, η Φινλανδία, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Ολλανδία και το Λουξεμβούργο.

Τέλος, ως πρώτος πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ορίζεται ο Ολλανδός σοσιαλιστής Βιμ Ντουϊζενμπεργκ.

1998

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Κάρντιφ, που διεξάγεται από τις 15 έως τις 16 Ιουνίου, οι Δεκαπέντε καθορίζουν τις κατευθυντήριες γραμμές που θα ακολουθήσουν οι διαπραγματεύσεις για την «Ατζέντα 2000», καθώς και το σχετικό χρονοδιάγραμμα.

1998

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βιέννης, που διεξάγεται από τις 11 έως 12 Δεκεμβρίου, αποφασίζεται

να απονεμηθεί στον τέως καγκελάριο της Γερμανίας Helmut Kohl ο τίτλος του «επίτιμου πολίτη της Ευρώπης» για τις εξαιρετικές υπηρεσίες που προσέφερε στην ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1999

Την 1η Ιανουαρίου ξεκινά η Τρίτη φάση της ΟΝΕ με την έναρξη της λειτουργίας της ζώνης του ευρώ.

1999

Στα τέλη Ιανουαρίου ξεσπά σκάνδαλο εις βάρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μετά από καταγγελίες για κακή διαχείριση κοινοτικών κονδυλίων από συγκεκριμένους Επιτρόπους. Πέτρα του σκανδάλου αναδεικνύεται η γαλλίδα Επίτροπος κυρία Εντίθ Κρεσόν, η οποία όμως αρνείται να παραιτηθεί. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απειλεί με την κατάθεση πρότασης μομφής κατά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο σύνολο της, καθώς δεν έχει δικαίωμα να στραφεί κατά μεμονωμένων Επιτρόπων. Τελικά αποφασίζεται η σύσταση Επιτροπής Σοφών για να διερευνήσει το όλο θέμα.

1999

Υπό το βάρος των καταγγελιών και των σκανδάλων συγκεκριμένων Επιτρόπων παραιτείται τον Μάρτιο σύσσωμη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αν και πλέον έχει

καταστεί σαφές πως οι καταγγελίες δεν αφορούν το σύνολο των μελών της, ενώ κατά κανένα τρόπο δεν υφίσταται θέμα για τον Έλληνα Επίτροπο Χρήστο Παπουτσή. Στην Κοινότητα ξεσπά κρίση, ενώ διαπιστώνεται προς το ισχύον θεσμικό πλαίσιο είναι ανεπαρκές για την αντιμετώπιση προβλημάτων αυτού του είδους λόγω των σημαντικών κενών που παρουσιάζει.

1999

Στις 25 Μαρτίου, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Βερολίνου, οι Δεκαπέντε καταλήγουν σε συνολική συμφωνία στο πλαίσιο της «Ατζέντας 2000», ανανεώνοντας τις δημοσιονομικές προοπτικές της Κοινότητας. Χάρη κυρίως στο πνεύμα κοινοτικής αλληλεγγύης, που επιδεικνύει ο γερμανός καγκελάριος Γκέρχαρντ Σρέντερ, καθώς η χώρα του εξακολουθεί να καταβάλλει τα μεγαλύτερα ποσά στον κοινοτικό προϋπολογισμό, επαναπροσδιορίζεται το ύψος των κοινοτικών συνεισφορών των κρατών-μέλη. Επίσης, ενόψει και της Διεύρυνσης της Κοινότητας, ανακατανέμονται τα κεφάλαια των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, με το χρονικό ορίζοντα το 2006, αλλά η Ελλάδα επιτυγχάνει να της χορηγηθούν για το Γ'ΚΠΣ περισσότερα κονδύλια σε σύγκριση με το Β'ΚΠΣ. Τέλος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιλέγει τον πρώην πρωθυπουργό της Ιταλίας καθηγητή Ρομάνο Πρόντι ως νέο πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

1999

Την 1η Μαΐου τίθεται σε ισχύ η Συνθήκη του Άμστερνταμ.

1999

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας, που διεξάγεται από τις 3 έως τις 4 Ιουνίου, ύστερα από πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αποφασίζεται να καταρτισθεί ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, που θα καταγράφει ρητά θεμελιώδη δικαιώματα των ευρωπαϊών πολιτών και θα δεσμεύει παράλληλα τα κράτη-μέλη σε κοινοτικό επίπεδο για το σεβασμό τους. Φιλοδοξία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι ο Χάρτης να αποτελέσει το πρόπλασμα του ευρωπαϊκού συντάγματος. Επίσης, ο Χαβιέ Σολάνα, τέως γενικός γραμματέας του ΝΑΤΟ, διορίζεται στο νέο αξίωμα του Υπατου Εκπροσώπου για την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΚΕΠΠΑ), που προβλέπει η Συνθήκη του Άμστερνταμ.

1999

Από τις 8 έως τις 13 Ιουνίου διεξάγονται οι πέμπτες άμεσες εκλογές με καθολική ψηφοφορία στα κράτη-μέλη

για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

1999

Η Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εκλέγει τον Ιούλιο ως πρόεδρο του Σώματος τη Γαλλίδα Νικόλ Φοντέν.

1999

Στις 15 Σεπτεμβρίου το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνει τη νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπό την προεδρία του Ρομάνο Πρόντι. Η Ελληνίδα Επίτροπος Άννα Διαμαντοπούλου αναλαμβάνει το σημαντικό χαρτοφυλάκιο των θεμάτων απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων.

1999

Στο έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε στη Φινλανδία, που διεξάγεται από τις 15 έως τις 16 Οκτωβρίου, εξετάζονται θέματα του τρίτου πυλώνα και αποφασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση να προχωρήσει στη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφαλείας και δικαιοσύνης στην Ευρώπη. Στόχοι είναι μεταξύ άλλων η δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών, η διαμόρφωση κοινής πολιτικής ασύλου και μετανάστευσης, η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών,

αλλά και η καλύτερη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, η αντίστοιχη ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών-μελών για θέματα δικαιοσύνης, η πρόληψη του εγκλήματος και η ενίσχυση της αστυνομικής συνεργασίας.

1999

Στις 29 Νοεμβρίου αίρεται το καθεστώς του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος που ίσχυε έως τότε για τη χώρα μας από το Συμβούλιο Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (Eco/Fin), απόφαση που ανοίγει σταδιακά το δρόμο για την ένταξη της Ελλάδας στη ζώνη του Ευρώ.

1999

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι, που διεξάγεται από τις 10 έως 11 Δεκεμβρίου, κυριαρχεί το θέμα της Διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επανακαθορίζεται η ακολουθητέα στρατηγική της Κοινότητας. Έτσι, για πρώτη φορά αποφασίζεται τα 10 υποψήφια κράτη από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, η Κύπρος και η Μάλτα να έχουν τις ίδιες δυνατότητες ως προς το χρόνο ένταξης τους, εφ' όσον πληρούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις και καταργείται η πολιτική του διαχωρισμού των υποψηφίων χωρών σε δύο διαφορετικά κύματα από άποψη χρόνου ένταξης.

Επίσης, με τη συναίνεση της Ελλάδας, η Τουρκία χαρακτηρίζεται ως υποψήφια προς ένταξη χώρα υπό συγκεκριμένες, όμως, προϋποθέσεις με βάση κυρίως τα κριτήρια της Κοπεγχάγης. Επιπλέον, τίθεται συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την επίλυση των ελληνοτουρκικών διαφορών και στη συνέχεια προβλέπεται η προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Παράλληλα, οι Δεκαπέντε, αφού δηλώνουν πως η διευθέτηση του κυπριακού προβλήματος θα διευκολύνει την ένταξη της Κύπρου στην Κοινότητα, δεσμεύονται κατ' αρχήν πως η μη επίλυση της Κύπρου δεν θα αποτελέσει εμπόδιο στην ένταξη της Μεγαλονήσου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρέπει δε να σημειωθεί πως η αίτηση προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση τόσο της Μάλτας, όσο και της Κύπρου από τις 4 και 16 Ιουλίου του 1990, αντίστοιχα, προηγείται χρονικά των ανάλογων αιτήσεων όλων των υποψηφίων κρατών από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

Τέλος, αποφασίζεται οι διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο της νέας Διακυβερνητικής Διάσκεψης για την αναθεώρηση της Συνθήκης του Άμστερνταμ, ώστε να καταστεί δυνατό να δοθεί λύση στα προβλήματα αποτελεσματικής λειτουργίας της διευρυμένης Κοινότητας, να αρχίσουν τον Φεβρουάριο του 2000 και να έχουν ολοκληρωθεί έως τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους.

2000

Την 1η Ιανουαρίου αναλαμβάνει και επισήμως τα καθήκοντα της η νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπό τον Ρομάνο Πρόντι.

2000

Στις 15 Ιανουαρίου μετά από σχετικές διαβουλεύσεις στο πλαίσιο των αρμοδίων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφασίζεται η ανατίμηση της Κεντρικής Ισοτιμίας της δραχμής με την οποία και θα εισαχθεί τελικά στη ζώνη του Ευρώ. Η ανατίμηση της δραχμής διασφαλίζει την πτωτική πορεία του πληθωρισμού και μετά την ένταξη της Ελλάδας στη ζώνη του Ευρώ, γεγονός που θα συνεκτιμηθεί κατά την έγκριση της σχετικής αίτησης ένταξης.

2000

Στις 31 Ιανουαρίου εγκρίνεται το επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σύγκλισης της ελληνικής οικονομίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Eco/Fin, γεγονός που προδικάζει κατ' αρχήν τις ευνοϊκές προοπτικές της επικείμενης ελληνικής υποψηφιότητας για ένταξη στη ζώνη του Ευρώ.

2000

Στις αρχές Φεβρουαρίου ξεκινούν οι εργασίες της Διακυβερνητικής Διάσκεψης για την αναθεώρηση της Συνθήκης του Άμστερνταμ.

2000

Στις 9 Μαρτίου ο έλληνας πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης υποβάλλει και επισήμως την αίτηση ένταξης της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ, καθώς η χώρα μας πληροί πλέον και τα πέντε κριτήρια της Συνθήκης του Μάαστριχ περιλαμβανομένου και του πληθωρισμού.

2000

Στο έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας στα τέλη Μαρτίου, με αντικείμενο την αύξηση της απασχόλησης, την Κοινωνία της Γνώσης και την είσοδο της Ευρώπης στη Νέα Οικονομία, ύστερα από εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εγκρίνεται η μακροπρόθεσμη στρατηγική της Κοινότητας, που θα υλοποιηθεί μέσω ενός πακέτου συγκεκριμένων, αλληλένδετων μέτρων και προγραμμάτων σε όλους τους τομείς από την δημιουργία της ενιαίας αγοράς κεφαλαίων και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών έως την εξάλειψη του «ψηφιακού αναλφαριθμισμού».

Ύστερα από εισήγηση της αρμοδίας Επιτρόπου Άννας Διαμαντοπούλου, αποφασίζεται έως το 2010 ο αριθμός των απασχολουμένων ως ποσοστό του ενεργού πληθυσμού να ανέλθει στο 70% με την εφαρμογή παράλληλα μέτρων καταπολέμησης της μακροχρόνιας ανεργίας, καθώς και μείωσης των υψηλών ποσοστών ανεργίας των νέων και των γυναικών. Επίσης, για πρώτη φορά τίθεται το θέμα της έμμεσης παρέμβασης της Κοινότητας στην επιτακτική πλέον ανάγκη αναμόρφωσης των ασφαλιστικών συστημάτων των κρατών-μελών λόγω της δημογραφικής γήρανσης του πληθυσμού με τη μορφή της ανταλλαγής της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης σε κοινοτικό επίπεδο με στόχο της διατήρηση και τον εκσυγχρονισμό του ευρωπαϊκού κράτους κοινωνικής πρόνοιας.

2000

Στις αρχές Μαΐου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δημοσιοποιούν τις εκθέσεις αξιολόγησης για τη σύγκλιση της ελληνικής οικονομίας και την ένταξη της δραχμής στη ζώνη του ευρώ. Το θετικό περιεχόμενο των γνωμοδοτήσεων τους, καθώς και η επίσης θετική εμπιστευτική γνωμοδότηση της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής προς το Συμβούλιο Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (Eco/Fin) έχουν ως αποτέλεσμα το τελευταίο να γνωμοδοτήσει υπέρ της ένταξης της

Ελλάδας στην Τρίτη φάση της ΟΝΕ προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Στη συνέχεια το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με εισηγητή τον πρώην υπουργό του Λουξεμβούργου Ρόμπερτ Γκέμπελς, αφού λαμβάνει υπόψη του τις προηγηθείσες θετικές γνωμοδοτήσεις, με τη συμβολή όλων των ελλήνων ευρωβουλευτών για να αντιμετωπισθούν αντιδράσεις προερχόμενες από τους κόλπους κυρίως των γερμανών Χριστιανοδημοκρατών, τάσσεται υπέρ της ένταξης της δραχμής στη ζώνη του ευρώ.

2000

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Σάντα Μαρία ντα Φέϊρα, που διεξάγεται στην Πορτογαλία από τις 19 έως τις 20 Ιουνίου, οι Δεκαπέντε εγκρίνουν την ένταξη της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ.

2000

Στις 28 Σεπτεμβρίου μετά τη διεξαγωγή σχετικού δημοψηφίσματος απορρίπτεται με οριακή πλειοψηφία η ένταξη της Δανίας στη ζώνη του Ευρώ. Βασικά αίτια για την αρνητική έκβαση του δημοψηφίσματος θεωρείται ότι είναι αφ' ενός η συνεχιζόμενη διολίσθηση του Ευρώ έναντι του δολαρίου τη συγκεκριμένη περίοδο, αλλά κυρίως η αδικαιολόγητη ανησυχία των Δανών για το ενδεχόμενο υποχρεωτικής αναμόρφωσης του

πλουσιοπάροχου ασφαλιστικού τους συστήματος μετά την ένταξη τους στη ζώνη του Ευρώ. Το αποτέλεσμα αναμένεται ότι θα καθυστερήσει και την ανακοίνωση της ημερομηνίας για τη διεξαγωγή ανάλογου δημοψηφίσματος στη Σουηδία.

2000

Στο άτυπο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μπίαριτς, που διεξάγεται από τις 12 έως τις 13 Οκτωβρίου στη Γαλλία, οι Δεκαπέντε εγκρίνουν κατ' αρχήν το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, που θα προσαρτηθεί επισήμως στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας τον Δεκέμβριο στην νέα Συνθήκη. Παρ' όλ' αυτά, η αξία του Χάρτη θα παραμείνει διακηρυκτική, καθώς δεν υπάρχει ομοφωνία όπως απαιτείται για την πλήρη ενσωμάτωση του κειμένου στη νέα Συνθήκη, ώστε το περιεχόμενο του να καταστεί δεσμευτικό από νομική άποψη για τα κράτη-μέλη.

2000

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας, που διεξάγεται από τις 7 Δεκεμβρίου και οι εργασίες του παρατείνονται έως τα ξημερώματα της 11ης Δεκεμβρίου, οι Δεκαπέντε εγκρίνουν τελικά το κείμενο της νέας αναθεωρημένης Συνθήκης παρά τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν κυρίως από τη στάση της γαλλικής προεδρίας. Ο τελικός συμβιβασμός

κρίνεται τελικά ως ικανοποιητικός, παρά την απογοήτευση που εξέφρασε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δια του εκπροσώπου του Δημήτρη Τσάτσου, αφού επιτρέπει πλέον τη Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα 12 υποψήφια κράτη-μέλη στα οποία περιλαμβάνεται και η Κύπρος, ενώ διατηρείται το βέτο σε κρίσιμους για τη χώρα μας τομείς, όπως οι τομείς ζωτικού εθνικού συμφέροντος, οι εξωτερικές σχέσεις, η ναυτιλία, η διαρθρωμένη πολιτική και οι χρηματοδοτήσεις.

Γενικότερα έγινε αποδεκτή η αρχή του ενός Επιτρόπου ανά κράτος-μέλος, η αρχή της διπλής πλειοψηφίας για τη λήψη των αποφάσεων στο Συμβούλιο Υπουργών, με βάση τον αριθμό των κρατών αλλά και το μέγεθος του πληθυσμού τους, που είχε προτείνει η χώρα μας από την εκκίνηση της διαπραγματεύσεως, ενώ οι ψήφοι των κρατών-μελών επανασταθμίστηκαν στη βάση του σεβασμού των ισορροπιών μεταξύ μεγάλων και μικρών κρατών. Επίσης, μετά τη σθεναρή στάση του Έλληνα πρωθυπουργού Κώστα Σημίτη απεφεύχθη η σημαντική μείωση των εδρών που θα αναλογούν στη χώρα μας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μετά τη Διεύρυνση.

Επιπλέον, υιοθετήθηκε η αρχή της ενισχυμένης συνεργασίας / ευελιξίας για όσα κράτη-μέλη το επιθυμούν χωρίς, όμως, να αποκλείεται στη συνέχεια καμία χώρα από μελλοντικά σχήματα βαθύτερης

ενοποίησης. Επίσης, η Πολιτικοστρατιωτική Επιτροπή ενσωματώνεται στη νέα Συνθήκη, γεγονός που υποδηλώνει την ενίσχυση της αυτονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της άμυνας.

Τέλος, πρέπει να σημειωθεί πως η νέα Συνθήκη δίνει τη δυνατότητα λειτουργίας Διευθυντηρίου των μεγάλων κρατών, αλλά μια τέτοια εξέλιξη κρίνεται πως δεν αποτελεί απλή υπόθεση λόγω του ανταγωνισμού που υφίσταται μεταξύ των μεγάλων κρατών της Ευρώπης, όπως καταδείχθηκε και στη Νίκαια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

«ΕΥΡΩ - ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΣΜΑ»

2.1 Γενικά

Ορόσημο της πορείας προς την Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση αποτέλεσε η εισαγωγή του ευρώ ως εθνικού νομίσματος σε 11 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης την 1η Ιανουαρίου 1999. Η Ελλάδα ήταν έτοιμη να υιοθετήσει το ευρώ ως το νόμισμά της σε λογιστική μορφή από τις αρχές του 2001. Η κυκλοφορία του ευρώ σε φυσική μορφή άρχισε, από την 1η Ιανουαρίου 2002.

Το σύμβολο του ευρώ είναι το €, το οποίο προκύπτει από το ελληνικό γράμμα «έψιλον» και είναι το αρχικό γράμμα της λέξης «Ευρώπη». Οι δύο παράλληλες γραμμές παραπέμπουν στη σταθερότητα του ευρώ. Η επίσημη συντομογραφία για το ευρώ είναι «EUR».

2.2 Τραπεζογραμμάτια ευρώ

Το όνομα του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος αποφασίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κατά τη σύνοδο της Μαδρίτης στις 15 και 16 Δεκεμβρίου 1995.

Στην ίδια συνεδρίαση, αποφασίστηκε ότι η λέξη «ευρώ» θα αναγράφεται στα τραπεζογραμμάτια ευρώ με τη λατινική και ελληνική γραφή (δηλαδή «EURO» και «ΕΥΡΩ»). Την άποψη αυτή υιοθέτησε και το Συμβούλιο Διοικητών του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος, προδρόμου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο επέλεξε το τελικό σχέδιο των όψεων των τραπεζογραμμάτων ευρώ και αποφάσισε για τα χαρακτηριστικά εμφάνισης και ασφάλειάς τους.

Το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα προκήρυξε διαγωνισμό για τα σχέδια των όψεων των τραπεζογραμμάτων ευρώ, στον οποίο συμμετείχαν όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το τελικό αποτέλεσμα του διαγωνισμού ανακοινώθηκε από την Εθνική Τράπεζα της Αυστρίας, τα οποία απεικόνιζαν αρχιτεκτονικούς ρυθμούς επτά διαφορετικών περιόδων της ευρωπαϊκής πολιτισμικής ιστορίας (κλασικός, ρωμανικός, γοτθικός, αναγεννησιακός, μπαρόκ και ροκοκό, αρχιτεκτονική χάλυβα και υάλου, μοντέρνα αρχιτεκτονική του 20ού αιώνα), που αντιστοιχούν στις επτά αξίες τραπεζογραμμάτων ευρώ (5,10,20,50,100,200, και 500 ευρώ).

Οι αρχιτεκτονικοί ρυθμοί αποδίδονται με τρία βασικά αρχιτεκτονικά στοιχεία: παράθυρα, πύλες και γέφυρες. Η επιλογή τους έγινε με βάση το συμβολικό χαρακτήρα τους. Τα παράθυρα και οι πύλες συμβολίζουν το πνεύμα συνεργασίας στην Ευρώπη, ενώ οι γέφυρες

αποτελούν σύμβολο επικοινωνίας μεταξύ των λαών της Ευρώπης. Τα δώδεκα αστέρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία επίσης απεικονίζονται στα τραπεζογραμμάτια ευρώ, συμβολίζουν το δυναμισμό και την αρμονία της σύγχρονης Ευρώπης.

Στα τραπεζογραμμάτια ευρώ αναγράφονται τα αρχικά της εκδοτικής αρχής, δηλαδή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, στις πέντε γλωσσικές παραλλαγές του ονόματος αυτού, που αντιπροσωπεύουν και τις 11 επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (BCE, ECB, EZB, EKT, EKP). Επίσης, εμφανίζεται η υπογραφή του προέδρου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Willem F. Duisenberg.

Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ έχουν διαφορετικό μέγεθος και χρώμα για κάθε αξία. Επίσης έχει ληφθεί πρόνοια για τη διευκόλυνση ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα όρασης: εκτός από το διαφορετικό μέγεθος ανά αξία, ορισμένα στοιχεία του σχεδίου των τραπεζογραμματίων εκτυπώνονται ανάγλυφα με τη χρήση βαθιάς χάραξης και χαλκογραφικής εκτύπωσης. Ακόμη, στις άκρες των τραπεζογραμματίων των 200 και 500 ευρώ υπάρχουν σημεία αισθητά δια της αφής.

Η προστασία από την παραχάραξη ήταν το κύριο μέλημα των σχεδιαστών των τραπεζογραμματίων ευρώ. Τα χαρακτηριστικά ασφαλείας που ενσωματώθηκαν στα τραπεζογραμμάτια ευρώ σκοπό έχουν να καθιστούν

σχετικά απλή τη διαπίστωση της γνησιότητας ενός τραπεζογραμματίου.

Πράγματι, το χαρτί των τραπεζογραμματίων ευρώ έχει χαρακτηριστική υφή, την οποία του προσδίδουν οι βαμβακερές ίνες, από τις οποίες είναι κατασκευασμένο. Υδατογραφήματα και φθορίζουσες ίνες περιέχονται στα τραπεζογραμμάτια και καθιστούν δυσχερή την πλαστογράφησή τους. Επίσης, προβλέπεται η ύπαρξη ταινίας ασφαλείας, οπτικώς μεταβαλλόμενων χαρακτηριστικών, καθώς και μηχανικά αναγνωρίσιμων χαρακτηριστικών, που θα μπορούν να εντοπίζονται από ειδικά σχεδιασμένους ανιχνευτές.

Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ εκτυπώνονται από 12 εκτυπωτικές μονάδες στις χώρες της ζώνης του ευρώ. Οι μονάδες αυτές σε ορισμένες χώρες αποτελούν τμήμα της Εθνικής Κεντρικής Τράπεζας, όπως συμβαίνει στην Ελλάδα, ή υπάγονται σε αυτήν, ενώ, σε άλλες, είναι δημόσιες ή ιδιωτικές εκτυπωτικές επιχειρήσεις.

2.3 Κέρματα ευρώ

Τα κέρματα ευρώ, σε αντίθεση με τα τραπεζογραμμάτια που έχουν ενιαία εμφάνιση, έχουν μόνο μία όψη κοινή σε όλα τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Η άλλη όψη έχει απεικονίσεις που σχετίζονται με την εθνική ταυτότητα των χωρών. Τα σχέδια όψης αυτής διαμόρφωσαν οι αρμόδιοι φορείς σε

κάθε χώρα. Τα κέρματα ευρώ θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στις 12 χώρες μέλη της ζώνης του ευρώ, ανεξαρτήτως της παράστασης που φέρει η εθνική όψη τους.

Τα σχέδια της ενιαίας όψης των κερμάτων ευρώ επιλέχθηκαν το 1997 από προτάσεις που υπέβαλαν όλες οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δημιουργός τους ήταν ο Luc Luycx, από το Εθνικό Νομισματοκοπείο Βελγίου. Τα σχέδια αυτά συμβολίζουν την ενότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπάρχουν οκτώ αξίες κερμάτων ευρώ (1 λεπτό, 2,5,10,20,50 λεπτά, 1 και 2 ευρώ).

Για τη διευκόλυνση των ατόμων με προβλήματα στην όραση έχουν προβλεφθεί διάφορα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, όπως διαφορετική στεφάνη σε κάθε αξία. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι τα κέρματα μεγάλης αξίας (1 και 2 ευρώ), σχεδιάστηκαν κατά τρόπο ώστε να παρέχεται υψηλή προστασία έναντι της παραχάραξης. Ιδιαίτερα εχέγγυα παρέχουν η διμεταλλική κατασκευή τους και τα γράμματα στη στεφάνη του κέρματος των 2 ευρώ.

Τα κέρματα ευρώ κατασκευάζονται από νομισματοκοπεία σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Καθώς τα κέρματα ευρώ θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ, ανεξάρτητα από την εθνική τους όψη, είναι αναγκαίο να πληρούν τις αναγκαίες προδιαγραφές για να γίνονται αποδεκτά από κερματοδέκτες σε

οποιασδήποτε χώρα της ζώνης του ευρώ. Για το λόγο αυτό, υπάρχει αναλυτικό σύστημα διαχείρισης ποιότητας σε όλα τα νομισματοκοπεία που έχουν αναλάβει την παραγωγή κερμάτων ευρώ.

2.4 Η εθνική όψη των κερμάτων ευρώ

Η επιλογή των σχεδίων για την εθνική όψη των ελληνικών κερμάτων έγινε το Μάιο 2000, από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και το Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, ύστερα από εξέταση ενός αριθμού προτάσεων που είχαν επιλεγεί από Ειδική Γνωμοδοτική Επιτροπή και το Συμβούλιο Νομισματικής Πολιτικής. Οι εθνικές όψεις των οκτώ ελληνικών κερμάτων φιλοτεχνήθηκαν από τον γλύπτη του Ιδρύματος Εκτύπωσης Τραπεζογραμματίων και Αξιών (ΙΕΤΑ) της Τράπεζας της Ελλάδος, Γεώργιο Σταματόπουλο.

Συνοπτικά τα θέματα των εθνικών όψεων είναι τα ακόλουθα:

Κέρμα του ενός λεπτού

Στο κέρμα αυτό απεικονίζεται μια τριήρης.

Εντυπωσιακό επίτευγμα ναυπηγικής, που αποτελούσε το κυριότερο πλοίο του στόλου της Αθηναϊκής Δημοκρατίας των κλασικών χρόνων.

Κέρμα των δύο λεπτών

Ο δρόμυνας ή κορβέτα, που εικονίζεται στο κέρμα αυτό, ήταν

ένας από τους τύπους των πλοίων που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του Εθνικού απελευθερωτικού Αγώνα (1821-1827).

Κέρμα των 5 λεπτών

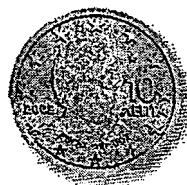
Ένα δεξαμενόπλοιο

συμβολίζει το τολμηρό επιχειρηματικό πνεύμα στη σύγχρονη Ελληνική εμπορική ναυτιλία.

Κέρμα των 10 λεπτών

Η μορφή του Ρήγα Φεραίου Βελεστινλή (1757-1798). Επιφανής φυσιογνωμία του

Ελληνικού διαφωτισμού, διανοούμενος αλλά και άνθρωπος της δράσης, ο Ρήγας Φεραίος οραματίστηκε την απελευθέρωση των βαλκανικών εθνοτήτων από την Οθωμανική κυριαρχία, και τη δημιουργία ενός νέου κρατικού σχήματος στα Βαλκάνια, οργανωμένου σύμφωνα με τις πλέον προωθημένες απόψεις του Ευρωπαϊκού πολιτικού στοχασμού.

Κέρμα των 20 λεπτών

Η μορφή του
Ιωάννα
Καποδίστρια (1771-
1831). Αφού

διέπρεψε στον Ευρωπαϊκό διπλωματικό
στοίβο, ο Καποδίστριας, ως πρώτος
Κυβερνήτης της Ελλάδος (1828-1831),
εργάστηκε με ζήλο και μεθοδικότητα για
την οργάνωση ενός σύγχρονου
ευρωπαϊκού εθνικού κράτους.

Κέρμα των 50 λεπτών

Η μορφή του
Ελευθέριου
Βενιζέλου (1864-
1936). Ο Βενιζέλος,

ο οποίος
Αποτελεί την πλέον σημαντική πολιτική
φυσιογνωμία της Ελληνικής δημόσιας
ζωής τον 20^ο αιώνα, διακρήθηκε ως
πρωτεργάτης εκτεταμένων κοινωνικών
μεταρρυθμίσεων και εξαιρετικός
διπλωμάτης και συνεβале αποφασιστικά
στον εκσυγχρονισμό του κράτους και την
απελευθέρωση των ελληνικών εδαφών
που προσαρτήθηκαν στην ελληνική
επικράτεια.

Κέρμα του 1 ευρώ

Αντίγραφο όψης
αθηναϊκού
τετράδραχμου του
5^{ου} αιώνα που φέρει
παράσταση
γλαύκας, συμβόλου της θεάς Αθηνάς.

Κέρμα των 2 ευρώ

Η Απαγωγή της Ευρώπης από τον
μεταμορφωμένο
Δία, όπως
απεικονίζεται σε
ψηφιδωτό του 3^{ου}
αιώνα μ.χ. που
βρέθηκε στη Σπάρτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

«ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΚΕΡΜΑΤΩΝ ΕΥΡΩ»

Το Εθνικό Σχέδιο Εισαγωγής Τραπεζογραμματίων και Κερμάτων Ευρώ είναι το αποτέλεσμα συνεργασίας των Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με την Τράπεζα της Ελλάδος. Στη διαμόρφωσή του συνέβαλε και η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών. Η διεξοδική επεξεργασία και η δημοσίευση του εθνικού σχεδίου εισαγωγής του ευρώ θεωρήθηκε αναγκαία, ώστε οι τράπεζες, οι επιχειρήσεις, αλλά και οι πολίτες, να μπορέσουν να προσαρμοστούν ευχερέστερα στα νέα δεδομένα που θα διαμορφωθούν κατά την περίοδο αυτή.

Οι ενέργειες που απαιτήθηκαν για την εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή κατανέμονται στις ακόλουθες περιόδους:

- περίοδος έως την 31η Δεκεμβρίου 2001
- περίοδος παράλληλης κυκλοφορίας
(1η Ιανουαρίου-28η Φεβρουαρίου 2002)
- περίοδος μετά την 28η Φεβρουαρίου 2002

Οι ενέργειες αυτές περιγράφονται ακολούθως αναλυτικά για κάθε περίοδο.

3.1 Περίοδος έως την 31η Δεκεμβρίου 2001

Εξαιρετικά σημαντική για την επιτυχή εισαγωγή του ευρώ είναι η μεθοδική προετοιμασία του εγχειρήματος αυτού κατά την περίοδο έως την 31η Δεκεμβρίου 2001. Η τράπεζα της Ελλάδος, σε συνεργασία με όλους τους αρμόδιους φορείς, έχει ήδη προβεί σε λεπτομερή προγραμματισμό των διαφόρων φάσεων.

Για την επιτυχή εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή πρέπει την 1η Ιανουαρίου 2002 να υπάρχουν σε όλη την χώρα επαρκείς ποσότητες τραπεζογραμμάτων και κερμάτων, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ευρύτατα στις συναλλαγές από την πρώτη ημέρα του έτους. Συνεπώς θεωρείται απαραίτητο πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002 να επιτευχθεί υψηλό ποσοστό προεφοδιασμού των τραπεζών και των εμπορικών επιχειρήσεων με τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ. Αναγκαία είναι και η λήψη μέτρων για την έγκαιρη απόσυρση από την κυκλοφορία κερμάτων δραχμών που δεν χρησιμοποιούνται. Το κοινό θα πρέπει να ενημερωθεί για τις ιδιότητες και τα χαρακτηριστικά ασφαλείας των τραπεζογραμμάτων και κερμάτων ευρώ και να εξοικειωθεί με την αλλαγή της

κλίμακας αξιών που θα επέλθει από την εισαγωγή του ευρώ.

A. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΟΣΟΤΗΤΩΝ ΕΥΡΩ

Η κυκλοφορία του ευρώ σε φυσική μορφή θα αρχίσει ταυτόχρονα και στις 12 χώρες της ζώνης του ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2002. Επομένως, μέχρι την 31.12 2001 (ή και ενωρίτερα, λαμβανομένου υπόψη του χρόνου διάθεσης των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ) θα έχουν παραχθεί οι αναγκαίες ποσότητες τραπεζογραμματίων και κερμάτων στις διάφορες ονομαστικές αξίες, που έχουν ήδη προσδιοριστεί από την ΕΚΤ, ώστε η αντικατάσταση των κυκλοφορουσών εθνικών νομισματικών μονάδων με το ευρώ να γίνει με ομαλό και απρόσκοπτο τρόπο.

Στο πλαίσιο αυτό οι αρμόδιοι φορείς της χώρας μεριμνούν για την έγκαιρη παραγωγή των αναγκαίων ποσοτήτων τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ με βάση την εκτίμηση των ποσοτήτων του εθνικού νομίσματος, που θα βρίσκονται σε ενεργό κυκλοφορία στο τέλος του 2001.

Συγκεκριμένα, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει εκτιμήσει τις ποσότητες των δραχμών που προβλέπεται να βρίσκονται σε κυκλοφορία στο τέλος του 2001, με βάση τις εισοδηματικές ελαστικότητες ζήτησης νομίσματος κατά ονομαστική αξία, καθώς και την εκτιμώμενη

αύξηση του ΑΕΠ στην περίοδο 2000-2001. Οι υπολογισθείσες ποσότητες διορθώθηκαν λαμβάνοντας υπόψη τον εκτιμώμενο όγκο κερμάτων και τραπεζογραμματίων, τα οποία έχουν οριστικά χαθεί ή είναι αδρανή στην κατοχή του κοινού. Τέλος, οι διορθωμένες ποσότητες μετατράπηκαν σε ευρώ, κατά ονομαστική αξία, με βάση την τιμή μετατροπής της δραχμής σε ευρώ, 1€=340,750 δραχμές, και μια κλείδα αντιστοίχισης δραχμών και ευρώ κατά ονομαστική αξία. Επίσης, προβλέπεται η παραγωγή επιπλέον ποσοτήτων ευρώ, ώστε να αντιμετωπιστούν τυχόν δυσκολίες στη διαδικασία ανταλλαγής, αλλά και ενδεχόμενα σφάλματα στις εκτιμήσεις, οι οποίες θα επικαιροποιούνται καθώς θα προσεγγίζεται το 2002.

Στηριζόμενη στις ανωτέρω εκτιμήσεις, η Τράπεζα της Ελλάδος μεριμνά ώστε στο τέλος του 2001 να είναι διαθέσιμα 597 εκατομμύρια τεμάχια τραπεζογραμματίων ευρώ και, σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, 1600 εκατομμύρια τεμάχια κερμάτων ευρώ, διαφόρων αξιών, ποσότητες που εκτιμάται ότι είναι επαρκείς για να ασφαλιστεί η ομαλή αντικατάσταση της δραχμής από το ευρώ.

Ειδικότερα, προβλέπεται να διατεθούν οι ακόλουθες ποσότητες:

Αξία Ευρώ		Απαιτούμενη ποσότητα (σε εκατομμύρια τεμάχια)	Αξία (σε εκατομμύρια ευρώ)
ΚΕΡΜΑΤΑ	1 λεπτό	87 εκ. τεμ.	1 εκ. €
	2 λεπτά	172 εκ. τεμ.	3 εκ. €
	5 λεπτά	288 εκ. τεμ.	14 εκ. €
	10 λεπτά	257 εκ. τεμ.	26 εκ. €
	20 λεπτά	371 εκ. τεμ.	74 εκ. €
	50 λεπτά	145 εκ. τεμ.	72 εκ. €
	1 ευρώ	117 εκ. τεμ.	117 εκ. €
	2 ευρώ	163 εκ. τεμ.	325 εκ. €
	Σύνολο	1600 εκ. τεμ	634 εκ. €
ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑ	5 ευρώ	138 εκ. τεμ.	690 εκ. €
	10 ευρώ	183 εκ. τεμ.	1830 εκ. €
	20 ευρώ	178 εκ. τεμ.	3560 εκ. €
	50 ευρώ	67 εκ. τεμ.	3350 εκ. €
	100 ευρώ	26 εκ. τεμ.	2600 εκ. €
	200 ευρώ	4 εκ. τεμ.	800 εκ. €
	500 ευρώ	1 εκ. τεμ.	500 εκ. €
	Σύνολο	597 εκ. τεμ	13330 εκ. €

Β. ΠΡΟΕΦΟΔΙΑΣΜΟΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΕΥΡΩ

Τα κράτη μέλη πρέπει, σύμφωνα με την κοινή δήλωση του Συμβουλίου των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών (ECOFIN) της 8ης Νοεμβρίου 1999, να καταβάλουν τις μεγαλύτερες δυνατές προσπάθειες, ώστε να εξασφαλιστεί ότι ο κύριος όγκος των συναλλαγών

θα γίνεται με ευρώ ήδη στο τέλος του πρώτου δεκαπενθημέρου του Ιανουαρίου 2002.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι αναγκαίος ο έγκαιρος προεφοδιασμός των εμπορικών τραπεζών, αλλά και ορισμένων εμπορικών επιχειρήσεων, ιδίως αυτών που διαθέτουν αλυσίδα καταστημάτων και οι συναλλαγές τους σε μεγάλο βαθμό γίνονται με μετρητά.

Τα τραπεζογραμμάτια μεγάλης αξίας διοχετεύονται στην οικονομία κυρίως από το πιστωτικό σύστημα μέσω των αναλήψεων των πελατών τους. Αντίθετα, τα κέρματα, όπως και τα τραπεζογραμμάτια μικρότερης αξίας, διοχετεύονται στην οικονομία κυρίως από τις εμπορικές επιχειρήσεις. Αυτή η κατανομή λειτουργιών αποτέλεσε και τη βάση του σχεδιασμού του προεφοδιασμού των τραπεζών και των εμπορικών επιχειρήσεων με ευρώ.

Ειδικότερα, οι εμπορικές τράπεζες θα έχουν τη δυνατότητα να προεφοδιαστούν από την Τράπεζα της Ελλάδος με τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ από την 1η Οκτωβρίου 2001. Οι εμπορικές επιχειρήσεις θα μπορούν να προεφοδιαστούν από τις τράπεζες, με τραπεζογραμμάτια μικρής αξίας (5 και 10 ευρώ) και κέρματα ευρώ όλων των αξιών από την 1η Δεκεμβρίου 2001. Αναγκαία προϋπόθεση για τον προεφοδιασμό των εμπορικών επιχειρήσεων, είναι να δεσμευτούν οι τελευταίες ρητώς ότι δεν θα θέσουν σε κυκλοφορία το ενιαίο νόμισμα πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002. Οι

επιχειρήσεις πρέπει εγκαίρως να προβλέψουν τις ανάγκες τους σε ευρώ στην περίοδο παράλληλης κυκλοφορίας και να έλθουν σε επαφή με την τράπεζά τους για τη ρύθμιση των λεπτομερειών που αφορούν στον προεφοδιασμό τους.

Οι εμπορικές επιχειρήσεις που διαθέτουν μηχανήματα αυτόματης πώλησης πρέπει να φροντίσουν εγκαίρως ώστε οι συλλέκτες κερμάτων να είναι συμβατοί με τα κέρματα ευρώ.

Γ. ΑΠΟΣΥΡΣΗ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΚΕΡΜΑΤΩΝ ΔΡΑΧΜΩΝ

Δια μέσου της κατάλληλης επικοινωνιακής πολιτικής, πρέπει να παροτρυνθούν όσοι διατηρούν αποταμιεύσεις σε τραπεζογραμμάτια δραχμών, να τις καταθέσουν στον τραπεζικό λογαριασμό πριν από το τέλος του 2001, καθώς στην αρχή του έτους 2002 οι τραπεζικοί λογαριασμοί θα μετατραπούν αυτόματα και χωρίς κόστος σε ευρώ. Συνιστάται επίσης να μειωθεί στα ελάχιστα δυνατά επίπεδα η διακράτηση ρευστού χρήματος για συναλλακτικούς σκοπούς στο τέλος του έτους 2001 από το κοινό.

Η τράπεζα της Ελλάδος και το υπουργείο Οικονομικών επιδιώκουν με τη συνεργασία της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, της Εκκλησίας, των ΕΛΤΑ, των εμπορικών επιμελητηρίων, να επιτευχθεί η επαναφορά στην κυκλοφορία αδρανών ποσοτήτων κερμάτων δραχμών, καθώς και η έγκαιρη απόσυρσή τους. Η επιστροφή αδρανών ποσοτήτων κερμάτων δραχμών στην Τράπεζα της Ελλάδος πριν από το Δεκέμβριο του 2001 θα συντελέσει σημαντικά στη διευκόλυνση του έργου της απόσυρσης δραχμών μετά τον Ιανουάριο 2002.

Σημαντικό ρόλο σ' αυτό αναμένεται να παίξουν τα σχετικά προγράμματα επικοινωνιακής πολιτικής, που ήδη επεξεργάζονται το ΥΠΕΘΟ και η τράπεζα της Ελλάδος. Στο πλαίσιο αυτό θα επιδιωχθεί η αξιοποίηση της Διεθνούς Ημέρας Αποταμίευσης στις 31 Οκτωβρίου 2001.

Στο Ίδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμματίων και Αξιών (ΙΕΤΑ) της Τράπεζας της Ελλάδος έχουν γίνει όλες οι απαραίτητες προετοιμασίες για την αποθήκευση και καταστροφή των αποσυρόμενων τραπεζογραμματίων δραχμών. Για την επίτευξη της μέγιστης δυνατής προστασίας του περιβάλλοντος, η Τράπεζα της Ελλάδος προμηθεύτηκε έγκαιρα ένα συγκρότημα καταστροφής φθαρμένων, αποσυρόμενων και κακέκτυπων τραπεζογραμματίων. Το συγκρότημα αυτό τέμνει με μηχανικά μέσα τα τραπεζογραμμάτια σε πού μικρά

τεμάχια, τα οποία ακολούθως συμπιέζονται σε μικρούς κύβους, αντικαθιστώντας την μέχρι πρότινος ισχύουσα διαδικασία καταστροφής των τραπεζογραμματίων με καύση σε κλιβάνους.

Αντίστοιχα, η Τράπεζα της Ελλάδος και το Υπουργείο Οικονομικών προχώρησαν σε εξειδίκευση της διαδικασίας απόσυρσης των κερμάτων, καθώς και σε λεπτομερή σχεδιασμό των τρόπων παραλαβής, αποθήκευσης και καταστροφής των αποσυρόμενων κερμάτων. Ειδικότερα, αυτό θα υλοποιηθεί με τη χρήση ακυρωτικών μηχανημάτων που θα εγκατασταθούν σε Υποκαταστήματα της Τράπεζας της Ελλάδος, ενώ η μεταφορά και η απόσυρση του υλικού θα πραγματοποιηθούν μέσω του Οργανισμού Διαχείρισης Δημόσιου Υλικού.

Δ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ ΣΕ ΕΥΡΩ.

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών θα εμπλουτίσει τον ισχύοντα Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας του Μαρτίου 1997, που έχουν υιοθετήσει όλα τα πιστωτικά ιδρύματα, με διατάξεις για τις τραπεζικές χρεώσεις που σχετίζονται με τη μετάβαση στο ευρώ, εναρμονισμένες με τις διατάξεις της Σύστασης της Ευρωπαϊκής

Επιτροπής 98/286/ΕΚ της 23/4/1998 «σχετικά με τα τραπεζικά έξοδα για τη μετατροπή σε ευρώ.

Οι εμπορικές τράπεζες θα χρησιμοποιούν για ανταλλαγή τραπεζογραμματίων εθνικών νομισμάτων, που είναι εκφρασμένα είτε σε δραχμές είτε στις εθνικές νομισματικές μονάδες των άλλων -κρατών μελών της ζώνης του ευρώ, τις επίσημες τιμές (ισοτιμίες) μετατροπής και όχι συντμήσεις τους. Αυτό σημαίνει, ότι οι τιμές μετατροπής δε θα στρογγυλοποιούνται, ούτε μπορούν να παραλείπονται δεκαδικά ψηφία κατά τη μετατροπή. Επίσης, κατά τις μετατροπές μεταξύ ευρώ και εθνικών νομισματικών μονάδων, δεν θα χρησιμοποιούνται οι αντίστροφοι συντελεστές που προκύπτουν από τις τιμές μετατροπής. Τα νομισματικά ποσά που θα μετατρέπονται από μία εθνική νομισματική μονάδα σε άλλη, μετατρέπονται πρώτα σε ένα νομισματικό ποσό εκφραζόμενο σε ευρώ και μπορούν να στρογγυλοποιούνται σε όχι λιγότερα από τρία δεκαδικά ψηφία, και ακολούθως μετατρέπονται στην άλλη εθνική νομισματική μονάδα (άρθρο 4 του Κανονισμού (ΕΚ) 1103/97). Οποιοσδήποτε προμήθειες ή επιβαρύνσεις προς όφελος της ανταλλάσσουσας τράπεζας κατά τις μετατροπές αυτές, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη Σύσταση 98/286/ΕΚ, θα πρέπει να αναγράφονται σαφώς και με διαφανή τρόπο.

Εξάλλου λαμβάνεται μέριμνα από την Τράπεζα της Ελλάδος για την εφαρμογή του άρθρου 52 του

Καταστατικού ΕΣΚΤ/ΕΚΤ, το οποίο προβλέπει ότι τραπεζογραμμάτια νομισμάτων, τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με αμετάκλητα καθορισμένες ισοτιμίες, θα ανταλλάσσονται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες στο άρτιο χωρίς καμία επιπλέον επιβάρυνση για τους συναλλασσομένους, έως και την 31η Μαρτίου 2002.

Ε. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Προκειμένου να διευκολυνθεί η αποδοχή του νέου νομίσματος από το κοινό, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς και το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υλοποιούν τα ακόλουθα προγράμματα επικοινωνιακής πολιτικής.

- **ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΥΡΩ 2002**

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδος, και τις άλλες έντεκα κεντρικές τράπεζες των χωρών μελών της ζώνης του ευρώ, έχει αναλάβει τη διοργάνωση διετούς προγράμματος ενημέρωσης των πολιτών για τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ. Για την υποστήριξη του προγράμματος αυτού σε πανευρωπαϊκό επίπεδο έχει επιλεγεί μία ιδιωτική διαφημιστική εταιρεία. Η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των συμμετεχουσών κεντρικών τραπεζών ανέρχεται σε 80 εκατομμύρια ευρώ. Η Τράπεζα της Ελλάδος συμμετέχει πλήρως στη

διαμόρφωση και την στη διαμόρφωση και την εφαρμογή του προγράμματος αυτού.

Σκοπός του προγράμματος είναι η ενημέρωση και εξοικείωση των πολιτών εντός και εκτός της ζώνης του ευρώ με τα νέα τραπεζογραμμάτια και κέρματα.

Ειδικότερα, η εκστρατεία πληροφόρησης θα επικεντρωθεί στα ακόλουθα βασικά σημεία:

- Στον τρόπο διάκρισης των επτά αξιών τραπεζογραμμάτων και των οκτώ αξιών κερμάτων
- Στον τρόπο αναγνώρισης των τραπεζογραμμάτων και κερμάτων ευρώ και, ιδίως, των χαρακτηριστικών ασφαλείας τους
- Σε λοιπές πληροφορίες σχετικές με την κυκλοφορία του ευρώ και την απόσυρση του εθνικού νομίσματος (ημερομηνία κυκλοφορίας, περίοδος παράλληλης κυκλοφορίας, χρόνος και τρόπος ανταλλαγής).

Η στρατηγική του προγράμματος βασίζεται στη συνεργασία διαφόρων φορέων, όπως υπουργεία και άλλες δημόσιες αρχές, τράπεζες, επιχειρήσεις, εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι οποίοι μπορούν από τη φύση τους να λειτουργούν ως «πολλαπλασιαστές πληροφόρησης» σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Οι φορείς, που συμφωνούν να συνεργαστούν στο πλαίσιο αυτό, ονομάζονται «ευρώ-συνεργάτες». Στους ευρώ-συνεργάτες παρέχονται τα κατάλληλα υλικά και

χρήσιμες πληροφορίες, ώστε να διευκολύνεται η προετοιμασία των δικών τους δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την πληροφόρηση.

Το πρόγραμμα προβλέπει επίσης την εκπαίδευση μεγάλων ομάδων πληθυσμού, που καθημερινά πραγματοποιούν συναλλαγές σε μετρητά, ιδιαίτερα δε των ταμιών. Ειδικά γι' αυτήν την ομάδα, σε πρώτο στάδιο προβλέπεται η εκπαίδευση «εκπαιδευτών» στους χώρους της Τράπεζας της Ελλάδος από τις αρχές του 2001. Μετά την κατάρτιση των «εκπαιδευτών κυρίως σε θέματα αναγνώρισης πλαστών τραπεζογραμματίων, αλλά και σε θέματα αναγνώρισης πλαστών τραπεζογραμματίων, αλλά και σε άλλα ζητήματα σχετικά με την εισαγωγή του ευρώ, αυτοί θα αναλάβουν με τη σειρά τους να εκπαιδεύσουν, σε ένα δεύτερο στάδιο, συναδέλφους τους των φορέων από τους οποίους προέρχονται.

Το πρόγραμμα επικοινωνίας προβλέπει ότι, στο δεύτερο εξάμηνο του 2001, το κοινό θα έχει διαρκή και εμπειριστατωμένη ενημέρωση, ώστε η μετάβαση στα νέα τραπεζογραμμάτια και κέρματα να είναι ομαλή και επιτυχής. Για το σκοπό αυτό, προγραμματίζεται η χρήση όλων των πρόσφορων μέσων επικοινωνίας, όπως έντυπο πληροφοριακό υλικό, τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά μηνύματα, καταχωρίσεις στον τύπο και ενημερωτικές εκδηλώσεις. Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για την πληροφόρηση ατόμων με ειδικές ανάγκες.

- ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
(ΕΠΕΠ-ΕΥΡΩ)

Το Πρόγραμμα Επικοινωνιακής Πολιτικής για το ευρώ (ΕΠΕΠ-ΕΥΡΩ) το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αποτελεί το βασικό πλαίσιο εφαρμογής δράσεων ενημέρωσης και πληροφόρησης στη χώρα μας για την υποστήριξη της προβολής του νέου νομίσματος και την ανάδειξη των κύριων πτυχών της νέας νομισματικής πραγματικότητας.

Οι στόχοι και το περιεχόμενο των δράσεων του ΕΠΕΠ-ΕΥΡΩ εξειδικεύονται σε ετήσια βάση, ώστε να καλύπτουν και να προωθούν αποτελεσματικά, μέσω συγκεκριμένης επικοινωνιακής στρατηγικής τα γενικά και ειδικά θέματα που προκύπτουν από την πορεία εφαρμογής του σεναρίου μετάβασης καθώς και των τρεχουσών εξελίξεων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η πρώτη φάση του προγράμματος αυτού ολοκληρώθηκε. Οι βασικοί άξονες και οι επιμέρους στόχοι, στους οποίους θα κινηθούν οι δράσεις της δεύτερης φάσης του ΕΠΕΠ-ΕΥΡΩ, έχουν ως εξής:

Α΄ Άξονας δράσεων: Η επίσπευση της προετοιμασίας και των προσαρμογών των λειτουργιών των επιχειρήσεων για τη μετάβαση στο ευρώ, με την εφαρμογή ενεργειών, οι οποίες στοχεύουν:

- Στην ενθάρρυνση των επιχειρήσεων για την επίσπευση της προετοιμασίας και την εφαρμογή των επιμέρους σχεδίων μετάβασής τους στο ευρώ.
- Στην προβολή των πλεονεκτημάτων και των επιπτώσεων που προκύπτουν από την εισαγωγή του ευρώ, ως θέμα στρατηγικής σημασίας για τις επιχειρήσεις.

Β΄ Άξονας δράσεων: Η παροχή πληροφόρησης, στο μεγαλύτερο δυνατό αριθμό πολιτών, και ειδικότερα σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, με την εφαρμογή δράσεων, οι οποίες στοχεύουν:

- Στην ενημέρωση των πολιτών για τα ειδικά θέματα και τις πρακτικές λεπτομέρειες σχετικά με τη χρήση του ευρώ.
- Στην εξοικείωση των καταναλωτών με τη νέα κλίμακα αξιών καθώς και την αναγνώριση των τραπεζογραμμάτων και κερμάτων ευρώ, να διευκολυνθεί η χρήση του.

Αποδέκτες των παραπάνω ενεργειών είναι οι ακόλουθες ομάδες:

- Εμπορικές και Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ), λόγω του ρόλου και της σημασίας τους στην ομαλή λειτουργία της αγοράς και γενικότερα της οικονομίας, καθώς και της συμβολής τους στη διατήρηση και αύξηση της απασχόλησης. Η αδιάλειπτη λειτουργία της αγοράς συναρτάται σε μεγάλο βαθμό με την πραγματικότητα και

ανταπόκριση των εμπορικών καταστημάτων και λοιπών μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στην εισαγωγή του ευρώ. Θέματα όπως η διπλή αναγραφή των τιμών, καθώς και η λήψη άλλων μέτρων για την σταδιακή οικοδόμηση εμπιστοσύνης μεταξύ καταναλωτών και εμπορικών καταστημάτων, αποτελούν βασική προτεραιότητα του νέου προγράμματος. Στο πλαίσιο αυτό θα ενταχθεί και η παραγωγή εντύπου υλικού σχετικά με τη φυσική κυκλοφορία των τραπεζογραμμάτων και κερμάτων ευρώ, το οποίο θα διανεμηθεί στις επιχειρήσεις.

- Ευρύτερο κοινό και ειδικές ομάδες πληθυσμού, προς τις οποίες προγραμματίζεται η παροχή ειδικά σχεδιασμένης και προσαρμοσμένης πληροφόρησης, ώστε να διευκολυνθεί η συμμετοχή τους στις καθημερινές συναλλαγές μετά την εισαγωγή του νέου νομίσματος.

ΣΤ. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΧΑΡΑΞΗΣ

Τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ κατασκευάζονται κατά τρόπο ώστε να παρέχουν τη μέγιστη δυνατή ασφάλεια από απόπειρες παραχάραξης, καθώς ο σχεδιασμός τους περιλαμβάνει προηγμένα χαρακτηριστικά ασφαλείας, τα οποία καθιστούν την παράνομη αναπαραγωγή τους εξαιρετικά δύσκολη. Ωστόσο, προκειμένου να είναι σε θέση οι αρμόδιες υπηρεσίες να αντιμετωπίσουν κάθε απόπειρα

παραχάραξης με ιδιαίτερη αποτελεσματικότητα, αποφασίστηκε να δημιουργηθεί και ένα ολόκληρο δίκτυο οργανισμών και διαδικασιών αποτροπής.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, δημιουργούν το Σύστημα Παρακολούθησης και ---Παραχάραξης--- (Counterfeit Monitoring System –CMS) με κύριο όργανο μία Βάση Δεδομένων για την Παραχάραξη (Counterfeit Currency Database –CCD) για την αποθήκευση και επεξεργασία πληροφοριών σχετικών με πλαστά τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ που τυχόν θα εντοπιστούν στο μέλλον.

Οι κύριοι στόχοι του συστήματος είναι:

- Η συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων που θα υποβοηθήσουν στην αντιμετώπιση της δραστηριότητας της παραχάραξης στις χώρες της Ε.Ε. και στον εντοπισμό των ισχυρών και ασθενών σημείων των χαρακτηριστικών ασφαλείας του νέου νομίσματος.
- Η υποστήριξη του έργου των διωκτικών αρχών, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.
- Η έγκαιρη και εμπειριστατωμένη ενημέρωση του κοινού, αν αυτό κριθεί αναγκαίο.

Για τη λειτουργία του συστήματος και της βάσης δεδομένων συγκροτείται το Δίκτυο Παρακολούθησης της Παροχής, δηλαδή ένας αριθμός οργανισμών τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, με

καθορισμένους ρόλους και αρμοδιότητες. Έτσι, για μεν τα τραπεζογραμμάτια ιδρύεται το Κέντρο Ανάλυσης Πλαστών με έδρα τη Φραγκφούρτη (Γερμανία), για τα δε τα κέρματα το Ευρωπαϊκό Τεχνικό και Επιστημονικό Κέντρο, με έδρα το Pessac (Γαλλία). Ανάλογη δομή προβλέπεται να υπάρχει σε κάθε μία από τις χώρες-μέλη. Σε όλη αυτή τη διαδικασία υπάρχει στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και με την Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Europol), στην οποία έχει ανατεθεί η καταπολέμηση της παραχάραξης νομισμάτων, σε συνεργασία με τις αστυνομικές δυνάμεις.

Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα της Ελλάδος, συμμετέχοντας ενεργά στα αρμόδια όργανα που επεξεργάζονται τα παραπάνω μέτρα, προωθεί τη συγκρότηση του Εθνικού Κέντρου Παρακολούθησης της Παραχάραξης, του οποίου θα έχει την ευθύνη. Το όργανο αυτό θα έχει τον αποκλειστικό συντονισμό σε εθνικό επίπεδο και θα αποτελεί το συνδετικό κρίκο με τα κεντρικά όργανα του δικτύου. Παράλληλα, προωθεί τη συγκρότηση των Εθνικών Κέντρων Ανάλυσης για τραπεζογραμμάτια και κέρματα, των οποίων την ευθύνη και λειτουργία αναλαμβάνει το κατά το νόμο αρμόδιο όργανο της Ελληνικής Αστυνομίας, δηλαδή το Εργαστήριο Διερεύνησης Πλαστογραφίας, Παραχάραξης, Κιβδηλείας. Για το σκοπό αυτό θα υπάρχει στενή συνεργασία με συναρμόδιους εθνικούς φορείς όπως τα Υπουργεία Δημόσιας Τάξης, Οικονομικών κλπ. Επίσης, εξετάζεται το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο, ώστε να

γίνουν έγκαιρα οι απαραίτητες τροποποιήσεις και συμπληρώσεις.

3.2 Περίοδος παράλληλης κυκλοφορίας

Η περίοδος παράλληλης κυκλοφορίας δραχμής και ευρώ θα διαρκέσει από την 1η Ιανουαρίου 2002 μέχρι και την 28η Φεβρουαρίου 2002. Κατά τη διάρκεια της περιόδου παράλληλης κυκλοφορίας, τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα δραχμών και ευρώ θα αποτελούν νόμιμο χρήμα. Αυτό σημαίνει, ότι για το χρονικό διάστημα των δύο αυτών μηνών, οι συναλλασσόμενοι δεν μπορούν να αρνηθούν να λάβουν μετρητά σε δραχμές ή σε ευρώ σε κάποια συναλλαγή. Ωστόσο, αυτός ο δυϊσμός έχει την έννοια της διευκόλυνσης των συναλλαγών. Δεν θα πρέπει δηλαδή να ερμηνευτεί ότι παρέχεται στο κοινό η δυνατότητα να συνεχίζει τις συναλλαγές σε δραχμές με αμείωτη συχνότητα έως την 1η Μαρτίου 2002. Αντίθετα, οι συναλλαγές σε δραχμές θα πρέπει να ελαττώνονται σταδιακά, καθώς η δραχμή θα αποσύρεται. Η κοινή δήλωση του ECOFIN της 8ης Νοεμβρίου 1999 διευκρινίζει ότι πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες προκειμένου ο κύριος όγκος συναλλαγών να γίνεται με ευρώ έως το τέλος του πρώτου δεκαπενθημέρου του Ιανουαρίου του 2002.

Η μετατροπή όλων των λογαριασμών, ανεξαρτήτως κατόχου, από τις εμπορικές τράπεζες από δραχμές σε ευρώ θα πραγματοποιηθεί χωρίς κανένα κόστος το αργότερο την 31η Δεκεμβρίου 2001, με βάση την

αμετάκλητα καθορισμένη ισοτιμία μετατροπής της δραχμής σε ευρώ $1\text{€} = 340,750$ δραχμές. Για την επιτυχή εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος, όλες οι πληρωμές μετά την 1η Ιανουαρίου 2002 θα επιδιωχθεί να πραγματοποιούνται σε ευρώ. Αναλήψεις από λογαριασμούς από το κοινό, τις επιχειρήσεις και το δημόσιο τομέα, θα γίνονται αποκλειστικά σε ευρώ.

Για την ταχεία και αποτελεσματική απόσυρση των τραπεζογραμματίων και κερμάτων δραχμών και την αντικατάστασή τους με τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ, οι εμπορικές τράπεζες δεν θα διαθέτουν δραχμές(εκροές) από τα ταμεία τους, μετά τη Δευτέρα, 31 Δεκεμβρίου 2001.

Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η παρότρυνση της Τράπεζας της Ελλάδος προς τις εμπορικές τράπεζες, να μετατρέψουν όσο το δυνατόν συντομότερα τις Αυτόματες Ταμειακές Μηχανές (ΑΤΜ) τους, ώστε να διαθέτουν τραπεζογραμμάτια ευρώ και όχι δραχμών. Οι ΑΤΜ που δεν θα έχουν μετατραπεί, θα συνεχίσουν να παρέχουν μετρητά σε δραχμές το αργότερο μέχρι τη δεύτερη εβδομάδα του Ιανουαρίου 2002. Οι ΑΤΜ ωστόσο θα μπορούν να δέχονται καταθέσεις σε δραχμές, αν υπάρχει αυτή η τεχνική δυνατότητα. Επίσης, για τη διευκόλυνση του κοινού στις καθημερινές συναλλαγές του, αλλά και των εμπορικών επιχειρήσεων, οι ΑΤΜ θα είναι σκόπιμο τις δύο πρώτες εβδομάδες του Ιανουαρίου 2002 να τροφοδοτούν τους

συναλλασσομένους με τραπεζογραμμάτια ευρώ σχετικά μικρής αξίας, δηλαδή των 5 και 10 ευρώ.

Οι εμπορικές τράπεζες προτίθενται να ανταλλάσσουν τραπεζογραμμάτια και κέρματα δραχμών σε ευρώ χωρίς καμία επιβάρυνση για πελάτες (=κατόχους λογαριασμών σε αυτές) και μη-πελάτες.

Οι εμπορικές επιχειρήσεις παροτρύνονται να δίνουν, στο βαθμό που είναι δυνατό, ρέστα σε ευρώ, από την 1η Ιανουαρίου 2002. Επίσης, κάθε είδους πληρωμές (μισθοί, αμοιβές, καταβολές φόρων και οφειλών κλπ.) συνιστάται να πραγματοποιούνται σε ευρώ από την αρχή του χρόνου. Ακόμη, θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την αντιμετώπιση των συνεπειών της ταυτόχρονης κατοχής μετρητών σε δραχμές και ευρώ στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (ασφάλιση των επιπλέον ποσοτήτων μετρητών).

Μετά την 28η Φεβρουαρίου 2002, η δραχμή δεν θα αποτελεί πλέον νόμιμο χρήμα στην Ελλάδα. Αυτό σημαίνει ότι από την 1η Μαρτίου 2002 δεν υπάρχει υποχρέωση αποδοχής πληρωμών σε δραχμές σε κανενός είδους συναλλαγή. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη ότι θα υπάρχουν ακόμη τραπεζογραμμάτια και κέρματα δραχμών που δεν θα έχουν ανταλλαγεί, η Τράπεζα της Ελλάδος και το Υπουργείο Οικονομικών παρέχουν τη δυνατότητα ανταλλαγής στους κατόχους τους, ως εξής:

- Η τράπεζα της Ελλάδος και τα 27 Υποκαταστήματά της σε όλη την επικράτεια θα ανταλλάσσουν τραπεζογραμμάτια δραχμών με ευρώ για 10 έτη μετά τη λήξη της περιόδου παράλληλης κυκλοφορίας, δηλαδή μέχρι την 1η Μαρτίου 2012.
- Η Τράπεζα της Ελλάδος και τα 27 Υποκαταστήματά της σε όλη την επικράτεια, καθώς και οι Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, θα ανταλλάσσουν κέρματα δραχμών με ευρώ για 2 έτη μετά τη λήξη της περιόδου παράλληλης κυκλοφορίας, δηλαδή μέχρι την 1η Μαρτίου 2004.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

«ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

4.1 Εισαγωγή

Η έναρξη του τελικού σταδίου της Οικονομικής και Νομισματικής Ενοποίησης (ΟΝΕ), με την καθιέρωση του ευρώ ως κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος, μπορεί να χαρακτηριστεί ως το σημαντικότερο γεγονός στη μεταπολεμική Ευρώπη, με ευρύτατες κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές συνέπειες. Είναι φανερό ότι μια από τις σημαντικότερες οικονομικές επιδράσεις αφορά στον αντίκτυπο της καθιέρωσής του στο διεθνή χρηματοπιστωτικό χώρο και ιδιαίτερα στους κινδύνους που αναλαμβάνουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους.

Τα μακροοικονομικά χαρακτηριστικά της ΟΝΕ – δημοσιονομική πειθαρχία, συγκλίνοντα και χαμηλά επιτόκια, εξάλειψη της συναλλαγματικής αστάθειας, βελτίωση της ρευστότητας των αγορών- αναμένεται να συνεισφέρουν σημαντικά στη μείωση των τραπεζικών κινδύνων. Οι επιπτώσεις της ΟΝΕ, όμως, στους τραπεζικούς κινδύνους είναι δυνατόν να παρουσιάσουν “ασυμμετρίες”, ιδιαίτερα στις χρηματοπιστωτικές

συναλλαγές που θα διενεργούνται όχι μόνο στη ζώνη του ευρώ ή μεταξύ της ζώνης του ευρώ και των κρατών-μελών σε παρέκκλιση (Δανία, Βρετανία, Ελλάδα, Σουηδία), αλλά και μεταξύ της ζώνης του ευρώ και των υπολοίπων, εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), χωρών.

4.2 Κίνδυνοι Αγοράς

Η κατάργηση της αγοράς συναλλάγματος μεταξύ των έντεκα ευρωπαϊκών νομισμάτων θα οδηγήσει στην εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου, ενώ η βαθμιαία μείωση των αποδόσεων των ευρωπαϊκών ομολόγων, λόγω της σύγκλισης των επιτοκίων, θα επιφέρει σημαντική μείωση του επιτοκιακού κινδύνου στη ζώνη του ευρώ. Αντίθετα, αβεβαιότητα επικρατεί για τους συναλλαγματικούς κινδύνους έναντι τρίτων νομισμάτων καθώς δεν υπάρχουν επαρκή ιστορικά στοιχεία για τη μεταβλητότητα των ισοτιμιών του ευρώ σε σχέση με τα δύο διεθνή νομίσματα, το γιεν και το δολάριο ΗΠΑ. Από τα διαθέσιμα στοιχεία για το πρώτο εννεάμηνο του 1999 διαπιστώνεται μείωση του όγκου συναλλαγών τόσο στη spot όσο και στις προθεσμιακές ευρώ-αγορές συναλλάγματος, σταθεροποίηση ή και μικρή μείωση των περιθωρίων αγοράς-πώλησης (spreads στις αγορές του ευρώ και των βασικών νομισμάτων καθώς και μείωση των αντίστοιχων συνεπαγόμενων και ιστορικών μεταβλητοτήτων τους στα προ ασιατικής κρίσης επίπεδα.

Οι εξελίξεις αυτές οφείλονται κυρίως στην αντικατάσταση των έντεκα εθνικών ευρωπαϊκών νομισμάτων από το ευρώ, στην αλλαγή της συμπεριφοράς των τραπεζών έναντι του κινδύνου μετά τις πρόσφατες κρίσεις στις αναδυόμενες αγορές, καθώς και στην τάση συγκέντρωσης των δραστηριοτήτων διαπραγμάτευσης και διαχείρισης διαθεσίμων. Επίσης, οι οικονομίες κλίμακας που προέκυψαν από την ενοποίηση των λειτουργιών διαχείρισης διαθεσίμων και συναλλάγματος ενίσχυσαν σημαντικά την τάση για συγχωνεύσεις και εξαγορές στον ευρωπαϊκό τραπεζικό κλάδο. Η αυξανόμενη αυτή τάση οδηγεί με τη σειρά της σε βαθμιαία μείωση των συμμετεχόντων στην αγορά και σε συγκέντρωση της ρευστότητας και του όγκου συναλλαγών σε λιγότερα και μεγαλύτερα πιστωτικά ιδρύματα. Αξίζει να σημειωθεί ότι μετά τις αλληπάλληλες κρίσεις στις αναδυόμενες αγορές οι τράπεζες υιοθέτησαν μια συντηρητικότερη στάση, ελαττώνοντας σημαντικά τις θέσεις τους τόσο στις spot αγορές όσο και στις αγορές παραγώγων, μειώνοντας σε μεγάλο βαθμό τα όρια χρηματοδότησης προς τους θεσμικούς επενδυτές υψηλού κινδύνου (hedge funds).

Η σταδιακή ανάκαμψη της μεταβλητότητας των διμερών συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρώ με τα παραπάνω νομίσματα κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1999, πιθανώς να οφείλεται στην αύξηση των αντίστοιχων συνεπαγόμενων μεταβλητοτήτων των συμβολαίων μικρότερης διάρκειας, ενσωματώνοντας ίσως τους φόβους και την αβεβαιότητα των επενδυτών για την επίδραση του ιού του 2000 στις

διεθνείς αγορές. Μια άλλη πιθανή αιτία σχετίζεται με τη συνηθισμένη αύξηση της μεταβλητότητας που παρατηρείται πριν από την αλλαγή του έτους.

Η έναρξη της ONE επέδρασε καταλυτικά στην αγορά κρατικών ομολόγων στη ζώνη του ευρώ. Η ελαχιστοποίηση των σχετιζόμενων με τα εθνικά νομίσματα ασφαλίσεων κινδύνου μείωσε δραστικά το κόστος χρηματοδότησης των δανειζομένων. Ταυτόχρονα, η εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου ώθησε τους κρατικούς εκδότες χρέους σε εντονότερο ανταγωνισμό για την προσέλκυση μιας ολοένα αυξανόμενης πανευρωπαϊκής επενδυτικής βάσης. Επιπλέον, η μη ύπαρξη συναλλαγματικού κινδύνου αύξησε το βαθμό υποκατάστασης, καθώς και τις συσχετίσεις των αποδόσεων, μεταξύ διαφορετικών αγορών κρατικών ομολόγων στη ζώνη του ευρώ, περιορίζοντας ταυτόχρονα τα οφέλη από τη διαφοροποίηση κινδύνου των αντίστοιχων ευρωπαϊκών χαρτοφυλακίων. Ωστόσο, οι διαδικασίες έκδοσης χρέους, οι οποίες θα παραμείνουν στην ευθύνη των εθνικών κυβερνήσεων και ο πιστωτικός κίνδυνος του εκδότη, καθώς η κάθε κυβέρνηση θα είναι υπεύθυνη για τις επιπτώσεις της δημοσιονομικής της πολιτικής, είναι οι βασικοί παράγοντες που πιθανόν να αποτρέψουν την τέλεια συσχέτιση των αποδόσεων μεταξύ διαφορετικών αγορών κρατικών ομολόγων στη ζώνη του ευρώ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η ONE συνεπάγεται μείωση του αριθμού των εθνικών νομισματικών αρχών και

συνεπώς των ανεξάρτητων νομισματικών κινήτρων, που αποτελούν βασική πηγή διαφοροποίησης κινδύνου στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές. Ειδικότερα, η κατάργηση των έντεκα, η μελλοντικά δεκαπέντε ευρωπαϊκών νομισμάτων, ουσιαστικά θα στερήσει σημαντικούς πόρους διαφοροποίησης κινδύνου από τα διεθνή χαρτοφυλάκια. Με την ίδια λογική, αντικαθιστώντας τα κρατικά ομόλογα των ΕΕ με αυτά μίας «χώρας-ένωσης» προκύπτει αύξηση του αντίστοιχου κινδύνου για δεδομένη απόδοση. Επομένως, θα μπορούσε να υποστηριχτεί ότι η ΟΝΕ είναι πιθανόν να οδηγήσει σε αύξηση του κινδύνου ακόμη και σε ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο. Επιπροσθέτως, το παγκόσμιο οικονομικό σύστημα θα χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερο συστημικό κίνδυνο και θα είναι περισσότερο ευάλωτο σε μεγάλες κρίσεις.

Η σημαντική μείωση των δραστηριοτήτων στις αγορές συναλλάγματος, η υψηλή συσχέτιση των ήδη χαμηλών αποδόσεων των κρατικών ομολόγων, καθώς και η συρρίκνωση του περιθωρίου επιτοκίου λόγω του αυξημένου ανταγωνισμού στη ζώνη του ευρώ, ίσως ωθήσει τις τράπεζες σε αναζήτηση επενδύσεων υψηλότερου κινδύνου με σκοπό την αναπλήρωση των εσόδων από τις εργασίες αυτές και τη διατήρηση της κερδοφορίας τους.

Το γεγονός αυτό είναι πιθανόν να οδηγήσει:

- Σε αύξηση των τοποθετήσεων στις αναδυόμενες αγορές εκθέτοντας έτσι τις τράπεζες σε μεγαλύτερους κινδύνους

αγοράς. Είναι πρόσφατο το παράδειγμα των κρίσεων στις αναδυόμενες αγορές της Ν.Α. Ασίας, της Λατινικής Αμερικής αλλά και της Ρωσίας, όπου οι τράπεζες των περισσότερων αναπτυσσόμενων δυτικών χωρών υπέστησαν σημαντικές ζημιές.

- Στη μετατόπιση των τραπεζικών χαρτοφυλακίων από παραδοσιακές επενδύσεις χαμηλού κινδύνου (κρατικά ομόλογα) σε επενδύσεις υψηλότερου κινδύνου (μετοχές, εταιρικά ομόλογα) στις ώριμες ή αναδυόμενες αγορές.

Η καθιέρωση του ευρώ και η συνεπαγόμενη εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου αναμένεται να μειώσουν σημαντικά ή ακόμη και να εξαλείψουν τον κίνδυνο χώρας στη ζώνη των ευρωπαϊκών αγορών μετοχικών αξιών. Η μείωση της σημασίας του κινδύνου χώρας ενδέχεται βαθμιαία να στρέψει τους θεσμικούς επενδυτές και τις τράπεζες στην κατανομή των κεφαλαίων τους με βάση τον κλαδικό παράγοντα σε πανευρωπαϊκό επίπεδο αντί του παράγοντα χώρας. Η εξέλιξη αυτή ίσως οδηγήσει σε μείωση του κινδύνου αγοράς από μεταβολές στις τιμές των μετοχών λόγω, αφενός, της αποτελεσματικότερης εκτίμησης της σχέσης κινδύνου-απόδοσης σε κλαδικό επίπεδο και, αφετέρου, των συχνά παρατηρούμενων υψηλών αρνητικών συσχετίσεων μεταξύ των ευρωπαϊκών κλάδων (και επομένως μεγαλύτερων ευκαιριών για διαφοροποίηση του κινδύνου τιμών μετοχών), γεγονός που συμβαίνει σπάνια σε επίπεδο χωρών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η εταιρεία Goldman Sachs σε μελέτη της υποστηρίζει ότι ο κλαδικός παράγοντας αποκτά ολοένα μεγαλύτερη βαρύτητα στον καθορισμό των αποδόσεων των μετοχικών αξιών σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι λαμβάνοντας υπόψη την προοπτική της ΟΝΕ, η ικανότητα κάθε αναλυτικού συστήματος να σηματοδοτεί εκ περιτροπής επενδυτικές ευκαιρίες με βάση τον παράγοντα χώρας θα φθίνει, καθώς ο συναλλαγματικός και επιτοκιακός κίνδυνος θα μειώνεται δραστικά στη ζώνη του ευρώ. Ακόμη και αν η ικανότητα «σηματοδότησης» επενδυτικών ευκαιριών του κλαδικού παράγοντα δεν βελτιωθεί, είναι βέβαιο ότι θα ενισχυθεί η σχετική συνεισφορά του στη διαδικασία λήψης επενδυτικών αποφάσεων.

4.3 Πιστωτικός Κίνδυνος

Καθώς η καθιέρωση του ευρώ έχει μειώσει τη σημασία των κινδύνων αγοράς (συναλλαγματικού και επιτοκιακού), ο πιστωτικός κίνδυνος εμφανίζεται ως ο κύριος παράγοντας που ενδέχεται να επηρεάσει τη συνολική επενδυτική συμπεριφορά στην Ευρώπη, γιατί αποτελεί το βασικό κριτήριο για την ερμηνεία των ποιοτικών διαφορών μεταξύ ποικίλων ομάδων δανείων και ομολογιακών εκδόσεων.

Τα μακροοικονομικά οφέλη της ΟΝΕ, όπως αναλύθηκαν παραπάνω, καθώς και η σημαντική

ανάπτυξη και διαφάνεια των χρηματοπιστωτικών αγορών αναμένεται να αποτελέσουν τους βασικούς παράγοντες άμβλυνσης του πιστωτικού κινδύνου στη ζώνη του ευρώ. Επιπλέον, η μεγέθυνση και ομογενοποίηση των αγορών θα διευκολύνουν τη χρήση των χρηματοπιστωτικών παραγώγων, θα ενισχύσουν τις νέες εκδόσεις εταιρικών ομολόγων και συνεπώς τη ζήτηση για αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας.

Η κατάργηση του συναλλαγματικού και η σημαντική μείωση του επιτοκιακού κινδύνου, σε συνδυασμό με τη σημαντική μείωση του επιτοκιακού, σε συνδυασμό με τη δέσμευση των κρατών-μελών της ΕΕ για δημοσιονομική πειθαρχία είναι πιθανό να οδηγήσουν βαθμιαία σε ελαχιστοποίηση ή σε ορισμένες περιπτώσεις σε εξάλειψη του πιστωτικού κινδύνου των κρατικών ομολογιακών εκδόσεων στη ζώνη του ευρώ. Καθώς οι εθνικές κυβερνήσεις παραμένουν υπεύθυνες για την άσκηση της δημοσιονομικής πολιτικής, πιθανές ασυμμετρίες στην ταχύτητα δημοσιονομικής προσαρμογής, ιδιαίτερα των κρατών-μελών με υψηλό δημόσιο χρέος (π.χ. Ιταλία, Βέλγιο ή μελλοντικά η Ελλάδα) ίσως προκαλέσουν διαφοροποιήσεις στον πιστωτικό κίνδυνο του εκδότη στη ζώνη του ευρώ.

Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι οι εκδόσεις εταιρικών ομολόγων σε ευρώ (εντός, αλλά και εκτός της ζώνης του ευρώ) σχεδόν τετραπλασιάστηκαν κατά το

πρώτο εννεάμηνο του 1999 (117 δισεκατ. ευρώ), έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 1998 (30 δισεκατ. ευρώ). Οι λόγοι στους οποίους οφείλεται η ραγδαία αύξηση των εταιρικών εκδόσεων στη ζώνη του ευρώ συνοψίζονται στους εξής:

- Στην εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου και συνεπακόλουθα στην άρση των περιορισμών επενδύσεων σε αλλοδαπά περιουσιακά στοιχεία, καθώς επίσης και στην εξαφάνιση του συναλλαγματικού κόστους μετατροπής των εσόδων της έκδοσης από το κύριο νόμισμα στα τοπικά νομίσματα για τη χρηματοδότηση των εγχώριων επενδύσεων,
- στην ολοένα αυξανόμενη συσχέτιση των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων, η οποία ελαχιστοποιεί τα οφέλη της διαφοροποίησης κινδύνου και στις ευκαιρίες διαφοροποίησης εταιρικού πιστωτικού κινδύνου, οι οποίες αυξάνουν τη ζήτηση για έκδοση εταιρικού χρέους διατηρώντας τα πιστωτικά περιθώρια σταθερά,
- στη σταθεροποίηση και μελλοντική μείωση της προσφοράς κρατικών τίτλων, καθώς οι κυβερνήσεις προσπαθούν να διατηρήσουν χαμηλά δημοσιονομικά ελλείμματα και να εναρμονιστούν με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η εξέλιξη αυτή θα μειώσει περαιτέρω τις αποδόσεις των χαρτοφυλακίων κρατικών ομολόγων και θα καταστήσει ελκυστικότερες αυτές των εταιρικών,

- στη σημαντικά αυξημένη ζήτηση για χρηματοπιστωτικά προϊόντα από τους επενδυτές αφενός και, αφετέρου, από την επιθυμία των δανειζόμενων να ανακαλύψουν εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης,
- στην ανάγκη των δανειζόμενων σε μερικές από τις μικρότερες χώρες της ζώνης του ευρώ, οι οποίοι—για πρώτη φορά έχουν πρόσβαση σε μια υψηλής ρευστότητας κεφαλαιαγορά εκφρασμένη στο “δικό τους” νόμισμα.
- Στη μεγάλη αύξηση των συγχωνεύσεων και εξαγορών στη ζώνη του ευρώ, οι οποίες προκάλεσαν μερικές από τις μεγαλύτερες εταιρικές εκδόσεις.

Η παρατηρούμενη αύξηση των εκδόσεων ομολόγων από τις εταιρείες χαμηλότερης πιστοληπτικής ικανότητας έχει οδηγήσει πολλές τράπεζες στην ενίσχυση των τμηματικών πιστωτικής ανάλυσης και διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου.

Ωστόσο, παραμένουν σοβαρές εστίες αβεβαιότητας και προβληματισμού αναφορικά με τον περιορισμό του πιστωτικού κινδύνου στη ζώνη του ευρώ, οι οποίες συνοψίζονται στα παρακάτω σημεία:

- Η μείωση του επιτοκιακού κινδύνου είναι πιθανόν να μην συνοδευτεί από ανάλογη μείωση της έκθεσης των τραπεζικών στον κίνδυνο πιστωτικού περιθωρίου,

λόγω της σημαντικής αύξησης των εταιρικών εκδόσεων στη ζώνη του ευρώ, οδηγώντας σε αποκλίσεις της αγοραίας αξίας των εταιρικών εκδόσεων έναντι των αντίστοιχων κρατικών.

- Η διαφοροποίηση στη δομή, την πολυπλοκότητα και την αξιοπιστία των εσωτερικών συστημάτων διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου ή των υποδειγμάτων μέτρησης πιστωτικού κινδύνου, ίσως οδηγήσουν σε ασύμμετρη έκθεση των τραπεζών έναντι του πιστωτικού κινδύνου.
- Ασύμμετρη έκθεση των τραπεζών έναντι του πιστωτικού κινδύνου ενδέχεται να παρατηρηθεί και στο βαθμό που κάποια τμήματα της ενιαίας χρηματοπιστωτικής αγοράς διατηρήσουν τις τοπικές ιδιομορφίες τους για αρκετό χρονικό διάστημα μετά την καθιέρωση του ευρώ.
- Η συσχέτιση και η μεταβλητότητα των επιτοκίων διαφορετικών κατηγοριών χορηγήσεων (καταναλωτικά, στεγαστικά, μικρομεσαίων επιχειρήσεων κλπ.), ποικίλλουν σε περιφερειακό επίπεδο στη ζώνη του ευρώ και είναι δύσκολο να εκτιμηθούν εκφράζοντας καθολικούς κανόνες και μεθόδους.
- Η συμπεριφορά και τα κίνητρα πρόωρης εξόφλησης των δανείων διαφέρουν σημαντικά από χώρα σε χώρα, ιδιαίτερα στις αγορές, όπου οι τράπεζες διατηρούν τον παραδοσιακό διαμεσολαβητικό τους ρόλο και απέχουν πολύ από τα διεθνή πρότυπα των ώριμων αγορών.

- Η δυναμική επέκταση των τραπεζών σε περισσότερο προσοδοφόρες δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται όμως από υψηλότερο κίνδυνο και έλλειψη διαφάνειας (π.χ. προνομιακές αγορές εκτός ONE), είναι δυνατόν να αυξήσουν την έκθεσή τους στον πιστωτικό κίνδυνο. Η ασιατική κρίση, οι πρόσφατες εξελίξεις στη Ρωσία και τη Λατινική Αμερική, καθώς και η σημαντική έκθεση των τραπεζών έναντι χρηματοοικονομικών διαμεσολαβητών (θεσμικοί επενδυτές υψηλού κινδύνου - hedge Funds), αποδεικνύουν ότι ο πιστωτικός κίνδυνος που αντιμετωπίζει μία τράπεζα μπορεί ανά πάσα στιγμή να επηρεαστεί από αλληλουχία απροσδόκητων γεγονότων.
- Το διευρωπαϊκό σύστημα διατραπεζικών πληρωμών μεγάλης αξίας σε συνεχή χρόνο (TARGET) συνεπάγεται, αφενός, συγκριτικά υψηλότερο κόστος συναλλαγών και, αφετέρου, αναγκάζει τις συμμετέχουσες τράπεζες να παρέχουν πλήρη εξασφάλιση με ενεχυρίαση τίτλων (άρα υψηλό κόστος ευκαιρίας) για κάθε πιστωτική διευκόλυνση που δέχονται από την ΕΚΤ κατά τη διάρκεια της ημέρας. Τα παραπάνω αποτελούν τα κυριότερα αντικίνητρα για την ευρύτερη συμμετοχή των τραπεζών στο σύστημα TARGET και επομένως σε μικρότερη από την αναμενόμενη έκταση χρησιμοποίησή του. Το γεγονός αυτό πιθανώς να μην εξουδετερώσει στον επιθυμητό βαθμό τον κίνδυνο διακανονισμού των συναλλαγών (settlement risk).

- Η αναμενόμενη μεγέθυνση στον όγκο συναλλαγών του διατραπεζικού δανεισμού χωρίς εξασφαλίσεις (περίπου το 75% των overnight διατραπεζικών συναλλαγών διενεργούνται χωρίς εξασφαλίσεις) μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση του πιστωτικού κινδύνου τουλάχιστον μέχρι να δημιουργηθεί μια ολοκληρωμένη διασυννοριακή αγορά repo στη ζώνη του ευρώ και να διαδοθεί ευρύτερα η χρήση εξασφαλίσεων (collateral) στις διατραπεζικές πιστώσεις. Η ύπαρξη μιας τέτοιας αγοράς repo θα ενίσχυε τους όγκους συναλλαγών, ενώ ταυτόχρονα θα μείωνε τις επιτοκιακές διαφορές (spreads) μεταξύ διαφορετικών τύπων εξασφαλίσεων.

4.4 Κίνδυνος Ρευστότητας

Είναι ευρύτατα διαδεδομένη η άποψη ότι η καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος θα προσδώσει μεγαλύτερη ρευστότητα και διαφάνεια στις αγορές και, με τον τρόπο αυτό, θα μειωθεί σημαντικά ο κίνδυνος ρευστότητας, που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες. Ειδικότερα, αναμένεται αύξηση της ρευστότητας σε συγκεκριμένες ευρωπαϊκές αγορές και ώθηση στην εισαγωγή προϊόντων υψηλής εμπορευσιμότητας, τα οποία όμως είναι πιθανόν να αντικαταστήσουν ομάδες προϊόντων χαμηλής ρευστότητας σε περιφερειακές αγορές. Επομένως, το ερώτημα είναι κατά πόσο οι τράπεζες των περιφερειακών χωρών της ζώνης του ευρώ και ιδιαίτερα των χωρών σε παρέκκλιση (π.χ.

Ελλάδα), θα έχουν την απαιτούμενη εμπειρία και πρόσβαση στις αγορές αυτές.

Για παράδειγμα, στην ευρωπαϊκή αγορά χρήματος χωρίς εξασφαλίσεις παρατηρείται ήδη έντονος δυϊσμός από την ημέρα εισαγωγής του ευρώ. Οι μεγάλες διεθνείς τράπεζες συγκεντρώνοντας τις λειτουργίες διαχείρισης διαθεσίμων σε κεντρικό πανευρωπαϊκό επίπεδο καταφέρνουν να «κλείνουν» μεγάλες συμφωνίες σε διασυνοριακό επίπεδο και να απολαμβάνουν χαμηλότερο κόστος συναλλαγών και πολύ ελκυστικά περιθώρια αγοράς-πώλησης. Αντίθετα, οι μικρότερες, χαμηλότερης πιστοληπτικής ικανότητας περιφερειακές τράπεζες, αφενός μην αντέχοντας το κόστος συμμετοχής στο διευρωπαϊκό σύστημα πληρωμών TARGET και, αφετέρου, λειτουργώντας με δυσμενέστερα μέχρι και δέκα μονάδες βάσης περιθώρια αγοράς-πώλησης αναγκάζονται να αποτραβηχτούν από την ευρωπαϊκή αγορά χρήματος μη συμμετέχοντας στις παρεμβάσεις της ΕΚΤ και να περιοριστούν στις τοπικές τους αγορές.

Σε περίπτωση μίας γενικής κρίσης ρευστότητας, που θα επηρεάσει όλες τις χώρες της ΟΝΕ, η ΕΚΤ θα πρέπει να παρέχει ρευστότητα για να αποφευχθεί μία ευρύτερη συστημική κρίση. Ωστόσο, οι πλήρως εξασφαλισμένες πιστωτικές διευκολύνσεις και οι έκτακτες παρεμβάσεις ανοικτής αγοράς της ΕΚΤ είναι δυνατόν να μην επαρκούν για να αποκαταστήσουν την ισορροπία στην αγορά, λόγω έλλειψης κατάλληλων εξασφαλίσεων εκ μέρους των

τραπεζών. Σε αυτή την περίπτωση, ο κίνδυνος εξάπλωσης της κρίσης θα είναι πολύ υψηλός, καθώς η ΕΚΤ ίσως αναγκαστεί να δεχτεί μη κατάλληλα χρεόγραφα ως εξασφάλιση για την παροχή ρευστότητας.

4.5 Επίλογος

Αναμφισβήτητα, η κατάργηση των έντεκα ή μελλοντικά δεκαπέντε ευρωπαϊκών νομισμάτων και η σημαντική σύγκλιση των επιτοκίων, θα εξαλείφουν αφενός, το συναλλαγματικό και, αφετέρου, θα μειώσουν αισθητά τον επιτοκιακό κίνδυνο στη ζώνη του ευρώ. Η καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος συνέπεσε με άλλες βασικές διαρθρωτικές αλλαγές στις ευρωπαϊκές χρηματοπιστωτικές αγορές, όπως η αλλαγή της στάσης των τραπεζών απέναντι στον κίνδυνο μετά τις αλληπάλληλες κρίσεις στις αναδυόμενες αγορές, η τάση συγκέντρωσης των δραστηριοτήτων διαπραγμάτευσης και διαχείρισης διαθέσιμων, η οποία με τη σειρά της επέδρασε καταλυτικά στην εντατικοποίηση των συγχωνεύσεων και εξαγορών στον ευρωπαϊκό τραπεζικό κλάδο. Οι παραπάνω διαρθρωτικές αλλαγές οδήγησαν σε μικρότερους όγκους συναλλαγών, μικρότερη μεταβλητότητα και συνεπακόλουθα χαμηλότερο συναλλαγματικό κίνδυνο, λιγότερους συμμετέχοντες και αποδυνάμωση του ρόλου των βασικών διαπραγματευτών στην αγορά συναλλάγματος. Ωστόσο, δεν στερείται επιχειρημάτων ο αντίλογος που υποστηρίζει ότι η εξαφάνιση των εθνικών νομισμάτων και η ενοποίηση του κρατικού

χρέους στη ζώνη του ευρώ θα στερήσει σημαντικούς πόρους διαφοροποίησης κινδύνου από τα διεθνή χαρτοφυλάκια, καθιστώντας το παγκόσμιο οικονομικό σύστημα πιο ευάλωτο σε μεγάλες κρίσεις.

Η εξασθένιση της σημασίας των κινδύνων αγοράς θα ενισχύσει ακόμη περισσότερο το ειδικό βάρος του πιστωτικού κινδύνου στο νέο ευρωπαϊκό-περιβάλλον. Η κύρια συνέπεια από την καθιέρωση του ευρώ για τις αγορές ομολόγων θα είναι η μετατόπιση του ενδιαφέροντος των επενδυτών από τα κρατικά ομόλογα προς τις εταιρικές εκδόσεις χρέους. Καθώς οι συσχετίσεις των ήδη χαμηλών αποδόσεων των κρατικών ομολόγων αυξάνονται συνεχώς εξουδετερώνοντας τα οφέλη της διαφοροποίησης κινδύνου, οι τράπεζες που επιζητούν υψηλότερες αποδόσεις για αναπλήρωση των διαφυγόντων εσόδων από τη συρρίκνωση της αγοράς συναλλάγματος έχουν κυρίως δύο επιλογές: ή να επενδύσουν σε περισσότερο μακροχρόνια κρατικά ομόλογα αυξάνοντας έτσι την έκθεσή τους στον επιτοκιακό κίνδυνο, ή να αναλάβουν περισσότερο πιστωτικό κίνδυνο επενδύοντας σε ένα ευρύ φάσμα εταιρικών εκδόσεων.

Η ραγδαία αύξηση των εταιρικών εκδόσεων μέσης και χαμηλής διαβάθμισης πιστωτικού κινδύνου σε ευρώ αποτελεί ήδη μια πρόκληση για τις τράπεζες, οι οποίες για να τιμολογήσουν σωστά τον κίνδυνο θα πρέπει να ενδυναμώσουν και να αναβαθμίσουν όλες τις διαδικασίες ανάλυσης, παρακολούθησης και διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου.

Η αποτελεσματική αντιμετώπιση του πιστωτικού κινδύνου θα εξαρτηθεί κυρίως από την αξιοπιστία των αξιολογήσεων πιστοληπτικής ικανότητας, των εσωτερικών συστημάτων διαβάθμισης και των υποδειγμάτων μέτρησης πιστωτικού κινδύνου, την ενδυνάμωση των τμημάτων πιστωτικής ανάλυσης και διαχείρισης κινδύνων των τραπεζών, καθώς επίσης και από τις διαφορετικές δομές και τοπικές ιδιομορφίες των ευρωπαϊκών πιστωτικών αγορών. Ωστόσο, η εφαρμογή εξεζητημένων και πολύπλοκων συστημάτων ή υποδειγμάτων μέτρησης κινδύνων και η ισχυροποίηση των μονάδων παρακολούθησης και ανάλυσης τους, αποτελούν αναγκαίες αλλά όχι πάντα ικανές συνθήκες εξουδετέρωσης των κινδύνων αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο

«ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ»

5.1 Εισαγωγή

Η συμμετοχή της Ελλάδας στη ζώνη ευρώ αποτελεί ένα σημαντικό ιστορικό βήμα για την πορεία της χώρας μας. Η ένταξη στην ζώνη ευρώ συνεπάγεται σημαντικά δυνητικά οφέλη, εμπεριέχει περιορισμούς και προκλήσεις και δημιουργεί αξιόλογες προοπτικές. Η Ελλάδα με τη συμμετοχή της στην ζώνη ευρώ έχει τη δυνατότητα να διασφαλίζει ευνοϊκότερες για ευημερία και πλήρη απασχόληση. Ειδικότερα για τις ελληνικές επιχειρήσεις, η ένταξη της χώρας μας στην ζώνη ευρώ, είναι μία ευκαιρία και μία πρόκληση για να επεκτείνουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητές τους, αξιοποιώντας την ενιαία ευρωπαϊκή αγορά, το ευνοϊκό μακροοικονομικό περιβάλλον, αλλά και μία επιτακτική ανάγκη να αναδιοργανωθούν και να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους.

5.2 Οφέλη από την εισαγωγή του ευρώ

Η εισαγωγή του ευρώ αποφέρει σημαντικά οφέλη στις επιχειρήσεις, διότι:

- Εξαλείφεται η αβεβαιότητα από τις διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών των εθνικών νομισματικών

της ζώνης του ευρώ. Επομένως οι επιχειρήσεις πραγματοποιούν ανεμπόδιστα τα εμπορικά και επενδυτικά τους προγράμματα.

- Μειώνονται σημαντικά τα επιτόκια δανεισμού. Επομένως οι επιχειρήσεις έχουν καλύτερη πρόσβαση στη χρηματοδότηση.
- Μειώνεται το τραπεζικό κόστος για συναλλαγές εντός ζώνης ευρώ, γιατί οι επιχειρήσεις δεν επιβαρύνονται με προμήθειες για κάλυψη συναλλαγματικού κινδύνου.
- Η μεταφορά εντολών πληρωμής μεταξύ κρατών-μελών της ζώνης ευρώ, γίνεται ταχύτερα και ασφαλέστερα.
- Απλοποιούνται οι διακοινοτικές επιχειρηματικές συναλλαγές, εφόσον όλα τα προϊόντα / υπηρεσίες τιμολογούνται σε ευρώ.
- Αυξάνονται οι εμπορικές και επενδυτικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών-μελών της ζώνης ευρώ, λόγω της εξάλειψης συναλλαγματικών κινδύνων και του γενικότερου σταθερού μακροοικονομικού περιβάλλοντος που διαμορφώνεται.
- Υπάρχει διαφάνεια τιμών στα προϊόντα και τις υπηρεσίες που ενθαρρύνει τον ανταγωνισμό και προφυλάσσει την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών.
- Οι επιχειρήσεις στις συναλλαγές τους με χώρες – εκτός ζώνης ευρώ – μπορούν να χρησιμοποιούν το ευρώ που είναι ισχυρό και σταθερό διεθνές νόμισμα.

5.3 Μέτρα για την τεχνική προσαρμογή της επιχείρησης

Οι βασικότεροι τομείς στους οποίους οι επιχειρήσεις πρέπει να επικεντρώσουν την προσοχή τους και να εξετάσουν την προσαρμογή τους είναι:

- Οι Μηχανογραφικές εφαρμογές
- Το λογιστήριο
- Οι Φορολογικές Δηλώσεις
- Η Αντικατάσταση των εντύπων της επιχείρησης
- Η ενημέρωση του προσωπικού
- Η επικοινωνία με πελάτες και προμηθευτές
- Ο Προεφοδιασμός της επιχείρησης με ευρώ.

5.4 Μέτρα για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης

Η επιχείρηση καλείται να επανεξετάσει:

- Τη διασφάλιση ή και ενίσχυση της κεφαλαιακής της επάρκειας.
- Τον εκσυγχρονισμό ή την ανανέωση του τεχνολογικού της εξοπλισμού.
- Τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών της.

- Την επέκταση ή και αναβάθμιση του δικτύου και των τεχνικών πωλήσεων της.
- Τη δυνατότητα ανάπτυξης νέων προϊόντων / υπηρεσιών.
- Τη διαχείριση των διαθέσιμων κεφαλαίων της στις συνθήκες ευρώ.
- Τη βελτίωση της διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού της.
- Την αναβάθμιση της εταιρικής διακυβέρνησης της.
- Την ανάπτυξη συνεργασιών ή συνεργασιών με άλλες επιχειρήσεις.

5.5 Κίνδυνοι που αναλαμβάνουν οι επιχειρήσεις αν δεν προετοιμασθούν τώρα

- Ο λογιστής ή ο μηχανογράφος ίσως δεν μπορούν να σας βοηθήσουν λόγω υπερβολικού φόρτου εργασίας.
- Ενδέχεται να έχετε μείωση κερδών και προβλήματα από τη σωστή επαναπροσέγγιση των τιμών των προϊόντων ή υπηρεσιών σας.
- Είναι πιθανό να μη μπορείτε να αξιοποιήσετε το λογισμικό σας.
- Το προσωπικό δεν θα μπορεί να θυμηθεί τις διαδικασίες ρουτίνας, στο τέλος του έτους, και θα μπερδεύεται με τη μετάβαση και θα συγχέει ποσά σε ευρώ και σε δραχμές.

- Αν η εσωτερική τήρηση των βιβλίων γίνεται σε δραχμές αλλά τα πάντα εκτός εταιρείας εκφράζονται σε ευρώ χάνετε τον έλεγχο της επιχείρησης.
- Δεν θα μπορείτε να πληρώνετε το προσωπικό και τους προμηθευτές σας, ούτε να καταγράψετε τα έσοδά- σας- σε- ευρώ.
- Χάνετε δουλειές

5.6 Ευρωπαϊκά Παρατηρητήρια

Είναι ένας θεσμός που λειτουργεί στις κατά τόπου Νομαρχίες με στόχο:

- Την εισαγωγή του ευρώ
- Τη νομιμότητα των συναλλαγών
- Τη διαφάνεια των πρακτικών των επαγγελματιών
- Κατευθύνει τους πολίτες προς κάθε πηγή πληροφόρησης και
- Στηρίζει τους πολίτες σε θέματα μετάβασης στο ευρώ.

Τα Ευρωπαϊκά Παρατηρητήρια λειτουργούν σε επίπεδο Νομαρχίας.

Ευρώ-Λογότυπος

Είναι ένα ειδικό σήμα το οποίο χορηγείται από τα κατά τόπους αρμόδια Επιμελητήρια στις επιχειρήσεις -

που παρέχουν προϊόντα ή υπηρεσίες στον καταναλωτή –μετά από αίτηση των επιχειρήσεων. Βασική προϋπόθεση είναι οι επιχειρήσεις να αποδέχονται ρητά την τήρηση των όρων χορήγησής του.

Οι επιχειρήσεις πρέπει να έχουν αναρτημένο τον ευρώ-λογότυπο στην είσοδο της επιχείρησης και σε εμφανή θέση κοντά στο ταμείο --και -- να -- τον χρησιμοποιούν σε κάθε έντυπο που θέτουν στη διάθεση των καταναλωτών.

Η δέσμευση με τον Ευρώ-Λογότυπο συνεπάγεται:

- Την τήρηση των κανόνων μετατροπής και στρογγυλοποίησης.
- Τη μη επιβάρυνση των καταναλωτών που συναλλάσσονται με ευρώ.
- Την παροχή πληροφόρησης σχετικά με το ευρώ.
- Τη διπλή αναγραφή τιμών έως και την 28η Φεβρουαρίου 2002.
- Τη δυνατότητα πληρωμής σε ευρώ.
- Την ενημέρωση του προσωπικού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 60

«ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΝΕ ΣΕ ΒΑΣΙΚΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ»

6.1 Ναυτιλιακές Επιχειρήσεις

Η ελληνική ναυτιλία έχει ιδιαίτερη βαρύτητα στην οικονομία της χώρας αλλά και γενικότερα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δεδομένου ότι ο υπό ελληνική σημαία στόλος αντιπροσωπεύει περίπου το ήμισυ του συνόλου του στόλου των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο μεγαλύτερος όγκος των συναλλαγών στον τομέα της ναυτιλίας πραγματοποιείται σε δολάρια και επιπλέον, ως διεθνής δραστηριότητα έχει πρόσβαση στα μεγάλα χρηματοπιστωτικά κέντρα και χρησιμοποιεί τα πλέον εξελιγμένα χρηματοοικονομικά προϊόντα.

Επομένως, οι επιπτώσεις από την εισαγωγή του Ευρώ εστιάζονται περισσότερο στην διαμόρφωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του Ευρώ έναντι του δολαρίου, στην σταθερότητα του νομίσματος και στην επικράτησή του στις διεθνές συναλλαγές.

Όμως, ορισμένοι τομείς της ναυτιλίας θα δεχθούν άμεσα και σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με άλλους, τις

επιπτώσεις του ενιαίου νομίσματος και επομένως, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς αυτούς, θα πρέπει να προχωρήσουν στην προσαρμογή των συστημάτων τους αλλά ενδεχομένως και στον επανασχεδιασμό της στρατηγικής τους στην ανάπτυξη των εργασιών τους.

Οι ναυτιλιακές επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται κυρίως στον ευρωπαϊκό χώρο στους τομείς της ακτοπλοΐας, στις κρουαζιέρες και γενικότερα στα σκάφη αναψυχής καθώς και στις επιβατικές και εμπορευματικές μεταφορές με τις χώρες της ζώνης του Ευρώ, θα επωφεληθούν άμεσα από την Οικονομική & Νομισματική Ένωση λόγω της αύξησης του διασυνοριακού εμπορίου και του τουρισμού. Είναι γεγονός ότι η εναρμόνιση των ευρωπαϊκών αγορών και το ενιαίο νόμισμα περιορίζει την σημασία των συνόρων και οι συναλλαγές μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν στην ΟΝΕ θα θεωρούνται ολοένα και περισσότερο ως εγχώριες.

Επιπλέον, μερικά από τα άμεσα αποτελέσματα της εισαγωγής του Ευρώ στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις που συναλλάσσονται με τις χώρες της ζώνης του Ευρώ, είναι:

- η περαιτέρω απλοποίηση και βελτίωση του θεσμικού πλαισίου στην μεταφορά εμπορευμάτων, ανθρώπων και κεφαλαίων
- η εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου

- η μείωση του κόστους συναλλαγών λόγω εξάλειψης του κόστους μετατροπής των εθνικών νομισμάτων,
- η βελτίωση των όρων χρηματοδότησης
- η ταχύτερη και με χαμηλότερο κόστος πραγματοποίηση των διασυνοριακών συναλλαγών.

Όμως, οι επιχειρήσεις -- αυτές -- θα πρέπει να προσαρμόσουν την λειτουργία τους για την μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα, γεγονός που απαιτεί την μετατροπή σε Ευρώ των λογιστικών τους συστημάτων, των μηχανογραφικών τους εφαρμογών (μισθοδοσίες, τροφοδοσία, περιουσιακά στοιχεία, ναύλοι κ.λπ.) των τιμολογίων και όλων των παραστατικών και εντύπων που χρησιμοποιούν και κυρίως να έχουν ολοκληρώσει εγκαίρως την εκπαίδευση του προσωπικού τους.

Οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν, παρότι είναι ηπιότεροι συγκριτικά με άλλους κλάδους, εντοπίζονται στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους καθώς αναμένεται συμπίεση των εξόδων μεταφοράς και των ναύλων λόγω της ευχερέστερης πλέον συγκρισιμότητάς τους στα πλαίσια της ενιαίας αγοράς με το κοινό νόμισμα.

6.2 Επιχειρήσεις αγοράς ακινήτων

Το ενιαίο νόμισμα και το νέο μακροοικονομικό περιβάλλον που θα χαρακτηρίζεται από οικονομική σταθερότητα, χαμηλό επίπεδο πληθωρισμού και

επιτοκίων αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση και στην κτηματαγορά.

Βραχυπρόθεσμα το νέο περιβάλλον θα οδηγήσει σε τόνωση της αγοράς ακινήτων κυρίως στις χώρες της Ν. Ευρώπης, όπως και στην Ελλάδα, όπου υπάρχουν στον τομέα αυτό ακόμη σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης.

Μερικοί από τους παράγοντες που αιτιολογούν την άποψη αυτή είναι:

- Η μείωση των επιτοκίων στις τραπεζικές καταθέσεις, των αποδόσεων των ομολόγων και γενικότερα των αποδόσεων των κινητών αξιών θα ωθήσει το αποταμιευτικό κοινό και τους επενδυτές να τοποθετήσουν μέρος των κεφαλαίων τους σε άλλες μορφές επενδύσεων, μια εκ των οποίων είναι και η αγορά ακινήτων.
- Οι επενδυτές θα στηρίζουν πλέον τις επιλογές τους στα πραγματικά χαρακτηριστικά και τις προοπτικές των πόλεων και περιφερειών, αγνοώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και το κόστος χρήματος κάθε χώρας-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Οι διασυνοριακές επενδυτικές δραστηριότητες θα αυξηθούν αντανakλώντας την εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου και τις αυξημένες ροές κεφαλαίου μεταξύ των χωρών της Ευρώπης.

- Ο χαμηλός πληθωρισμός σε συνδυασμό με την ταχύτερη απαξίωση των κτιρίων και τον μικρότερο χρόνο ζωής του επενδυτικού προϊόντος θα οδηγήσουν σε θετικές αποδόσεις ακινήτων.
- Η όξυνση του ανταγωνισμού, που είναι ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της δημιουργίας ενιαίας αγοράς, θα επηρεάσει και την κτηματαγορά ασκώντας καθοδικές πιέσεις στα ενοίκια και στις τιμές των ακινήτων. Προς την κατεύθυνση αυτή καθοριστικό ρόλο θα παίξει και η διαφάνεια των τιμών καθώς και η άμεση συγκρισιμότητα αυτών μεταξύ των χωρών της ζώνης του Ευρώ αφού θα αποτιμώνται σε ένα ενιαίο νόμισμα.
- Η πεποίθηση ότι, μετά από την καθιέρωση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, ψυχολογικά αλλά και ουσιαστικά, η ευρωπαϊκή αγορά θα θεωρείται ως εγχώρια, περιορίζοντας την σημασία των εθνικών συνόρων.

Ως προς τον τρόπο με τον οποίο η ONE θα επηρεάσει την ζήτηση ακινήτων κατά κλάδο, εκτιμάται ότι:

α) Στον κλάδο των ξενοδοχείων αναμένεται να ενταθεί η ζήτηση καθώς απόρροια της ONE είναι η ανάπτυξη των διασυνοριακών εμπορικών συναλλαγών, η αυξημένη μετακίνηση κεφαλαίων και ανθρώπων καθώς

και η ζήτηση του τουρισμού. Η χώρα μας στον τομέα αυτόν έχει να αποκομίσει σημαντικά οφέλη.

β) Στον κλάδο των εμπορικών καταστημάτων η αύξηση του εμπορίου και η διεύρυνση της αγοράς που θα σχηματισθεί με το ενιαίο νόμισμα θα σηματοδοτήσει νέες ευκαιρίες για διακρατικές συνεργασίες και εξειδικεύσεις, αλλά και για ενίσχυση των κατά τόπους μεγάλων εμπορικών κέντρων.

γ) Στον κλάδο των γραφείων, παρόλο που θα ενθαρρυνθούν οι μετακινήσεις και θα αναπτυχθεί ο τομέας παροχής υπηρεσιών στα πλαίσια της ενιαίας αγοράς, εντούτοις δεν αναμένεται ανάλογη αύξηση την ζήτηση γραφειακών χωρών καθώς οι περισσότερες επιχειρήσεις θα εξορθολογίσουν τις ανάγκες τους με την καλύτερη εργονομία των χωρών ενώ άλλες επιχειρήσεις ενδεχομένως να επιλέξουν την παροχή υπηρεσιών σε άλλες χώρες χωρίς την φυσική τους παρουσία δηλαδή την εγκατάστασή τους στις χώρες αυτές.

δ) Στον κλάδο των αποθηκών ενισχύεται η στρατηγική σημασία του, καθώς θα αναζητούνται ολοένα και μεγαλύτερα ακίνητα που θα αποτελούν κέντρα διανομής σε ευρωπαϊκό πλέον και όχι σε εθνικό επίπεδο.

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι, το ενιαίο νόμισμα θα οδηγήσει μεν σε άμβλυνση των διαφορών στην αγορά ακινήτων από την μία χώρα στην άλλη, αλλά δεν θα τις εξαλείψει. Σήμερα υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών μελών της Ε.Ε. στον τομέα αυτόν, όπως είναι το θεσμικό και φορολογικό πλαίσιο, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εθνικών αγορών, οι όροι των μισθωτηρίων και γενικότερα το νομικό πλαίσιο, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των κτιρίων και οι προδιαγραφές κ.ά.

Η γενικότερη εναρμόνιση στα πλαίσια της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης αναμένεται ότι θα δράσει καταλυτικά και στην εναρμόνιση της δομής και των κανόνων λειτουργίας της κτηματαγοράς.

6.3 Τουριστικές Επιχειρήσεις

Ο τουριστικός τομέας ευνοείται περισσότερο από οποιονδήποτε άλλον τομέα εάν αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται με την μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα, γεγονός που αποτελεί ίσως την μεγαλύτερη πρόκληση για την ελληνική τουριστική βιομηχανία.

Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση η οποία συνεπάγεται εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου, μείωση του χρηματοοικονομικού κόστους και του κόστους των διασυνοριακών συναλλαγών καθώς και

διαφάνεια των τιμών εντός της ζώνης του Ευρώ, θα τονώσει το ενδοευρωπαϊκό εμπόριο και τις διασυνοριακές επενδύσεις οι οποίες με την σειρά τους θα αυξήσουν τις μετακινήσεις σε επαγγελματικά ταξίδια, θα μειώσει το κόστος των ταξιδιών και θα διευκολύνει την μετακίνηση των τουριστών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επομένως, ο τουριστικός τομέας αναμένεται να αντλήσει σημαντικά οφέλη από το Ευρώ καθώς θα αυξηθεί η κίνηση, θα μειωθεί το λειτουργικό κόστος και θα ενθαρρυνθούν οι επενδύσεις.

Οι τουρίστες δεν θα επιβαρύνονται πλέον με προμήθειες συναλλάγματος καθώς και με τις διαφορές ανάμεσα στις τιμές αγοράς και πώλησης κατά τις μετατροπές των εθνικών νομισμάτων. Έτσι, θα μπορούν να πραγματοποιούν τις συναλλαγές τους σε οποιαδήποτε χώρα που συμμετέχει στην ζώνη του Ευρώ, όπως ακριβώς και στην χώρα τους. Το γεγονός αυτό, όπως είναι φυσικό, θα αυξήσει τις πωλήσεις στον τομέα του τουρισμού. Επιπλέον, οι τουριστικές επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως από την πλευρά της ζήτησης, θα βρεθούν με βελτιωμένη διαπραγματευτική ισχύ, καθώς θα εκλείψει ο συναλλαγματικός κίνδυνος. Οι δαπάνες κάλυψης από τον συναλλαγματικό κίνδυνο υπολογίζονται στο 5% του κόστους των ταξιδιών στο εξωτερικό, ποσοστό που ισοδυναμεί με εξοικονόμηση 4 δις Ευρώ περίπου ανά έτος. Το υψηλό αυτό κόστος

οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι οι ταξιδιωτικοί πράκτορες κάνουν κρατήσεις περίπου ένα χρόνο νωρίτερα και επομένως πρέπει να διασφαλίσουν τις ανοικτές συναλλαγματικές τους θέσεις.

Επιπλέον, θα μειωθούν το κόστος και η πολυπλοκότητα της διαχείρισης πολλών νομισμάτων ενώ για τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται αποκλειστικά στο εσωτερικό της ζώνης του Ευρώ θα εξαλειφθούν πλήρως. Για τους λόγους αυτούς, η Ευρώπη καθίσταται ελκυστικότερη για τους επισκέπτες από χώρες εντός αλλά και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδιαίτερα για όσους επισκέπτονται περισσότερες της μιας χώρες στο ίδιο ταξίδι. Δεν είναι υποχρεωμένοι να διαχειρίζονται πολλά νομίσματα και έχουν την δυνατότητα να συγκρίνουν άμεσα τις τιμές από χώρα σε χώρα.

Ένα άλλο σημαντικό πλεονέκτημα της ΟΝΕ είναι ο χαμηλός πληθωρισμός και τα επιτόκια δανεισμού γεγονός που μειώνει το κόστος των επενδύσεων και λειτουργίας των τουριστικών (ιδίως των ξενοδοχειακών) επιχειρήσεων. Θα πρέπει να τονιστεί η ευνοϊκή αυτή παράμετρος καθώς ο ξενοδοχειακός κλάδος είναι ο πλέον υπερχρεωμένος σε ευρωπαϊκό επίπεδο και πρωτοστατεί σε χρεοκοπίες.

Όλες οι θετικές επιδράσεις του Ευρώ στον Τουρισμό που αναφέρθηκαν μέχρι τώρα, έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην Ελλάδα. Σύμφωνα με εκτίμηση του Ινστιτούτου

Τουριστικών Έρευνών και προβλέψεων, ο αριθμός των επισκεπτών στην χώρα μας από τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναμένεται να αυξάνεται μετά το 2001 με ετήσιο ρυθμό 5-6% με αποτέλεσμα εντός 10ετίας (το 2010) ο αριθμός των τουριστών μόνο από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ανέλθει σε 14,5 εκατομμύρια περίπου.

Όμως, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, η ενιαία πλέον αγορά θα δημιουργήσει ανταγωνιστικότερο περιβάλλον καθώς θα σημειωθεί απώλεια της συναλλαγματικής πολιτικής ως όπλου για την διατήρηση της ανταγωνιστικότητας μεταξύ των χωρών. Έτσι, οι τιμές στον τουριστικό τομέα θα βασίζονται περισσότερο στα πραγματικά δεδομένα προσφοράς και ζήτησης, όπως αυτά προσδιορίζονται από τα εισοδήματα των καταναλωτών και το κόστος παραγωγής (για δεδομένη ποιότητα) των τουριστικών υπηρεσιών.

Οι διαφορές επομένως στις τιμές των τουριστικών πακέτων μεταξύ των χωρών θα δικαιολογούνται μόνο λόγω διαφορών στην ποιότητα των προϊόντων και υπηρεσιών καθώς και στα μεταφορικά έξοδα, δεδομένου ότι η διαφάνεια θα καταστήσει πιο δύσκολη την άσκηση διαφορετικής πολιτικής τιμών στις τουριστικές αγορές.

Επιπλέον, η Οικονομική και Νομισματική Ένωση θα οδηγήσει σε αύξηση του βαθμού συγκέντρωσης στον

τουριστικό κλάδο με συγχωνεύσεις, εξαγορές αλλά και συνεργασίες επιχειρήσεων. Η τάση για δημιουργία αλυσίδων στον ξενοδοχειακό κλάδο καθώς και μεγάλων ταξιδιωτικών γραφείων με πανευρωπαϊκή ή παγκόσμια εμβέλεια, θα ευνοηθεί από το νέο περιβάλλον. Η εξέλιξη αυτή αναμένεται να επιτείνει τον ανταγωνισμό, να υποχρεώσει τις επιχειρήσεις να μειώσουν το κόστος λειτουργίας τους, με τελικό αποτέλεσμα την μείωση των τιμών για τους καταναλωτές και την περαιτέρω ενίσχυση της ζήτησης τουριστικών υπηρεσιών. Όμως, η αύξηση του κύκλου εργασιών και η άνθηση του κλάδου δεν θα έχει ανάλογη θετική επίδραση και στα οικονομικά αποτελέσματα των επιχειρήσεων, καθώς τα περιθώρια κέρδους, για τους λόγους που ήδη αναφέρθηκαν θα υποστούν πιέσεις.

Ο κλάδος που θα δεχθεί τις μεγαλύτερες πιέσεις και θα υποστεί σοβαρές απώλειες εσόδων από την καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος είναι τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος. Η συρρίκνωση των εργασιών των εν λόγω επιχειρήσεων, ιδιαίτερα για την χώρα μας με την έντονη τουριστική κίνηση από το εξωτερικό, είναι προφανής.

Το Ευρώ εκτιμάται ότι θα χρησιμοποιηθεί αρκετά νωρίς κατά την μεταβατική περίοδο. Η χρήση του Ευρώ από τους τουρίστες θα αποτελέσει συνειδητή επιλογή αφού θα μειώσει το κόστος των ταξιδιών κατά το μέγεθος των προμηθειών που εξαναγκάζονται να

πληρώνουν σήμερα στις ανταλλαγές νομισμάτων, θα εξαλείψει τις διακυμάνσεις των ισοτιμιών, θα μειώσει τον χρόνο που απαιτείται για τις ανταλλαγές νομισμάτων σε τράπεζες και ανταλλακτήρια. Άλλοι παράγοντες οι οποίοι θα εντείνουν τις πιέσεις για άμεση χρήση του Ευρώ και θα επηρεάσουν θετικά τις εξελίξεις της ευρωπαϊκής και διεθνούς τουριστικής κίνησης είναι η ικανοποίηση των αναγκών των τουριστών, η ευρεία χρήση στις επιχειρήσεις του κλάδου των μέσων πληρωμών σε μη ρευστή μορφή (πιστωτικές κάρτες, επιταγές κ.λπ.) καθώς και η μείωση του κόστους των παρεχομένων υπηρεσιών. Παρόλα αυτά, κάποιοι τουρίστες θα συνεχίσουν να συναλλάσσονται σε εθνικά νομίσματα έως το 2002 όπου θα κυκλοφορήσουν τα χαρτονομίσματα και κέρματα σε Ευρώ. Επομένως, ο τομέας του τουρισμού θα αντιμετωπίσει μία πραγματική μεταβατική περίοδο διάρκειας 3 ετών κατά την οποία το Ευρώ θα χρησιμοποιείται παράλληλα με τα εθνικά νομίσματα.

Ο βαθμός και η συχνότητα χρήσης του Ευρώ κατά την μεταβατική περίοδο καθορίζεται από την ζήτηση των πελατών στα πλαίσια της αρχής «μη υποχρέωσης - μη απαγόρευσης». Οι τουριστικές επιχειρήσεις σε χώρες υποδοχής τουριστών, όπως είναι η Ελλάδα, όπου οι πελάτες θα χρησιμοποιήσουν ξένο συνάλλαγμα, είναι πιθανόν να διαπιστώσουν αμεσότερη ζήτηση για Ευρώ, σε σύγκριση με τις επιχειρήσεις σε χώρες εξαγωγής τουριστών, όπου οι πελάτες προτιμούν τις συναλλαγές στο εθνικό τους νόμισμα.

Επομένως, προκειμένου οι ελληνικές τουριστικές επιχειρήσεις να καρπωθούν κάθε δυνατό όφελος από το Ευρώ, θα πρέπει να σχεδιάσουν προσεκτικά και εγκαίρως τη μετάβασή τους.

Η προετοιμασία για το Ευρώ θα πρέπει να αποτελεί ένα σφαιρικό επιχειρησιακό πρόγραμμα, το οποίο αφορά όλους τους τομείς της επιχείρησης και όλη την μεταβατική περίοδο (1/1/1999 έως 31/12/2001), διότι περιέχει θέματα στρατηγικής σημασίας και λειτουργικές προσαρμογές. Το Ενιαίο νόμισμα το οποίο θα διευκολύνει τόσο από πρακτική όσο και από ψυχολογική άποψη την περαιτέρω ενοποίηση των ευρωπαϊκών αγορών, μια μοναδική ευκαιρία επανεξέτασης της στρατηγικής στην λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων. Επομένως, η προετοιμασία για την μετάβαση στο Ευρώ θα πρέπει να περιλαμβάνει ένα ευρύτερο σχέδιο δράσης το οποίο αποσκοπεί:

- στην εκμετάλλευση των ευκαιριών που προκύπτουν από το Ευρώ και την ελαχιστοποίηση των κινδύνων,
- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της επιχείρησης και ορθολογικοποίησης των δαπανών ώστε να καταστεί ανταγωνιστικότερη και
- στην οργάνωση της μετάβασης κατά τον αποτελεσματικότερο και οικονομικότερο τρόπο.

Ως επιμέρους ενέργειες για την προσαρμογή στο Ευρώ οι οποίες θα πρέπει να περιλαμβάνονται σε ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης, αναφέρονται:

- η προσαρμογή των συστημάτων πληροφορικής από το εθνικό νόμισμα στο Ευρώ (εφαρμογές πελατών, προμηθευτών, μισθοδοσίας κ.λπ.)
- η προσαρμογή των λογιστικών καταστάσεων και βιβλίων
- η αντικατάσταση ή προσαρμογή του εξοπλισμού (ταμειακές μηχανές εστιατορίων, bar κ.λπ.)
- η αναγραφή όλων των τιμών προϊόντων και υπηρεσιών και στα δύο νομίσματα κατά την μεταβατική περίοδο
- η προσαρμογή των καταλόγων τιμών, εντύπων, διαφημιστικών φυλλαδίων, τιμολογίων κ.λπ. ως προς τις αναγραφόμενες αξίες,
- η προσαρμογή των συμβολαίων νομικών, ασφαλιστικών, τραπεζικών, τουριστικών πρακτόρων κ.ά.
- η διερεύνηση των δυνατοτήτων που υπάρχουν για ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου (όπως η προσέλκυση πελατείας μέσω Internet),
- η προετοιμασία για περαιτέρω προώθηση της χρήσης πλαστικού χρήματος (χρεωστικές κάρτες, προπληρωμένες κάρτες) και γενικότερα για αλλαγές στους όρους πληρωμής
- η εκπαίδευση του προσωπικού και κυρίως του προσωπικού υποδοχής το οποίο θα πρέπει να είναι εξοικειωμένο με τις νέες απαιτήσεις, τιμές σε Ευρώ, κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης

καθώς και με τις νέες τεχνολογίες και μέσα πληρωμής, έτσι ώστε να παρέχει ικανοποιητική και πλήρη ενημέρωση στους πελάτες,

- η προσαρμογή των υπηρεσιών στις αυξημένες πλέον απαιτήσεις όλων των Ευρωπαίων με βάση τα πρότυπα ποιότητας, τους εθνικούς κανονισμούς, τις πολιτισμικές διαφορές ή απαιτήσεις του Marketing.

6.4 Επιπτώσεις στον ασφαλιστικό τομέα

Οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις λειτουργούν ως χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί και θεσμικοί επενδυτές και επομένως επηρεάζονται από την λειτουργία του γενικότερου χρηματοπιστωτικού συστήματος. Υπό αυτήν την έννοια, η Οικονομική και Νομισματική Ένωση θα έχει καταλυτική επίδραση στον ασφαλιστικό κλάδο τόσο όσον αφορά στην δομή και την λειτουργία του όσο και στην προσαρμογή του στο Ενιαίο Νόμισμα.

Οι ευκαιρίες που δημιουργούνται στην ενιαία πλέον αγορά είναι σημαντικές, ιδιαίτερα για την Ελλάδα όπου υπάρχουν σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης σε πολλούς τομείς του ασφαλιστικού κλάδου, όπως σημαντικοί είναι και οι κίνδυνοι για εκτοπισμό από την αγορά όσων επιχειρήσεων δεν διαθέτουν το μέγεθος, την οργάνωση και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων του εξωτερικού.

Όπως και στις τράπεζες, κύριο χαρακτηριστικό της ασφαλιστικής αγοράς θα είναι η ένταση του ανταγωνισμού όχι μόνον από άλλες επιχειρήσεις του κλάδου σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά και από άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς όπως είναι οι τράπεζες, τα Α/Κ κ.λπ. Ως ερμηνεία του φαινομένου αυτού θα μπορούσαν να αναφερθούν η διεύρυνση των αναγκών των πελατών και η επιθυμία προσφοράς ενός συνολικού πακέτου χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, παράλληλα με το γεγονός ότι ο συνδυασμός ασφαλιστικών με άλλα χρηματοοικονομικά προϊόντα παρέχει σημαντικά πλεονεκτήματα (καλύψεις κινδύνων, ασφαλιστικά συνταξιοδοτικά προγράμματα, φορολογικές απαλλαγές κ.λπ.).

Έτσι, η καθιέρωση του Ευρώ και η Ενιαία αγορά θα αλλάξει το τοπίο στον κλάδο επιτείνοντας τις εξαγορές, συγχωνεύσεις και κυρίως συνεργασίες με μεγάλες εταιρίες του εξωτερικού, ώστε να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό και να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες της διευρυμένης αγοράς καθώς και τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από το ενιαίο νόμισμα δηλαδή

- της οικονομικής ανάπτυξης που θα αυξήσει την ασφαλιστική παραγωγή,
- της πτώσης των επιτοκίων που θα μειώσει το χρηματοοικονομικό κόστος,

- της ευκολότερης πρόσβασης στις ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές αγορές χρήματος και κεφαλαίου και τέλος
- της μείωσης του κόστους συναλλαγών σε συνάλλαγμα.

Για την προετοιμασία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων στο Ευρώ θα πρέπει να πραγματοποιηθούν αλλαγές όπως:

- μεταβολές στη λογιστική και χρηματοοικονομική λειτουργία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων
- προσαρμογή όλων των μηχανογραφικών εφαρμογών και λογισμικών συστημάτων με την δυνατότητα λειτουργίας τους σε εθνικό νόμισμα και σε Ευρώ και κατά το τελικό στάδιο (1/1/2002) μόνο σε Ευρώ,
- μεταβολές στο δίκτυο πωλήσεων,
- προσαρμογές των αποζημιώσεων, προμηθειών, ασφαλίσεων και λοιπών πληρωμών από και προς τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις,
- μεταβολές της επενδυτικής πολιτικής και τέλος
- προσαρμογές στα προσφερόμενα από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις προϊόντα και υπηρεσίες.

Για την ομαλή μετάβαση στο Ευρώ έχει συσταθεί ad hoc ομάδα εργασίας της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών ο οποίος θα αναλύσει, εξειδικεύσει και επεξεργαστεί τις επιπτώσεις της ενιαίας αγοράς στον κλάδο και θα προτείνει συγκεκριμένες ενέργειες και πρακτικές οδηγίες για την προσαρμογή των ασφαλιστικών επιχειρήσεων στο ενιαίο νόμισμα.

6.5 Χρηματοδότηση των Επιχειρήσεων

Γενικότερα, η οικονομική ανάπτυξη και η αύξηση των επενδύσεων στα πλαίσια της ΟΝΕ και ειδικότερα, η ανάπτυξη των δραστηριοτήτων σε μεγαλύτερου μεγέθους αγορές και σε διευρυμένο φάσμα πελατείας κυρίως για τις μεγάλες επιχειρήσεις, δημιουργούν μεγαλύτερες ανάγκες για δανειακά κεφάλαια προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η μεγαλύτερη σε κύκλο εργασιών και ανταγωνιστικότερη δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων.

Τα οφέλη στους όρους χρηματοδότησης των επιχειρήσεων από την εισαγωγή του Ευρώ είναι σημαντικά και εστιάζονται στην μείωση του χρηματοοικονομικού κόστους και των άλλων επιβαρύνσεων στις τραπεζικές τους συναλλαγές (ως αποτέλεσμα του ανταγωνισμού και των χαμηλών επιτοκίων) καθώς και η παροχή από τις τράπεζες νέων, ποιοτικά αναβαθμισμένων προϊόντων περιορίζοντας και τις απαιτήσεις τους για εμπράγματα εξασφαλίσεις.

Επιπλέον, η μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων θα απελευθερώσει σημαντικούς πόρους που θα κατευθύνονταν προς τον Δημόσιο Τομέα. Αυτά τα κεφάλαια θα κατευθυνθούν πλέον προς τον ιδιωτικό τομέα για την ενίσχυση των παραγωγικών επενδύσεων. Έτσι, οι ελληνικές επιχειρήσεις θα αντλούν με ανταγωνιστικούς όρους τα απαραίτητα για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους κεφάλαια.

Εξ' ίσου σημαντική επίδραση της Ενοποίησης των χρηματοοικονομικών αγορών είναι η βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης των επιχειρήσεων σε επενδυτικά κεφάλαια, πολλαπλασιάζοντας έτσι τις διόδους χρηματοδότησής τους οι οποίες με την σειρά τους συμβάλλουν στην αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων. Έτσι, εκτός από τον παραδοσιακό τρόπο χρηματοδότησης μέσω των τραπεζικών δανείων, οι επιχειρήσεις θα έχουν και περισσότερες επιλογές στον ενιαίο πλέον ευρωπαϊκό χώρο με την χρησιμοποίηση νέων πρωτοποριακών και ποιοτικά αναβαθμισμένων προϊόντων, καθώς επίσης και με την εκμετάλλευση των εναλλακτικών μορφών άντλησης κεφαλαίων.

Μερικές από τις επιλογές χρηματοδότησης, οι οποίες θα πρέπει να σημειωθεί ότι απευθύνονται κυρίως σε μεγάλες επιχειρήσεις και όχι σε μικρομεσαίες, ανάλογα

με τις ανάγκες και τη μορφή κάθε επιχείρησης, είναι η άντληση κεφαλαίων μέσω:

α. των ιδιωτικών τοποθετήσεων υψηλού κινδύνου (venture capital) από εταιρίες κεφαλαίων επιχειρηματικής συμμετοχής,

β. της έκδοσης εταιρικών ομολόγων, τα οποία είναι πολύ διαδεδομένα στις ξένες κεφαλαιαγορές (ιδιαίτερα στις ΗΠΑ και την Δ. Ευρώπη). Στην ελληνική αγορά, ο κυριότερος παράγων που εμποδίζει την ανάπτυξη των εταιρικών ομολόγων, είναι το φορολογικό. Αίτημα των τραπεζών και του επιχειρηματικού κόσμου αποτελεί η κατάργηση των μεγάλων φορολογικών επιβαρύνσεων, ώστε να ενθαρρυνθεί η νέα αγορά προς όφελος δανειστών και επενδυτών. Έτσι, η αγορά εταιρικών ομολόγων θεωρείται ελκυστική με την εφαρμογή του Ευρώ και θα σηματοδοτήσει μια νέα πηγή άντλησης μακροπρόθεσμων κεφαλαίων, στην διεθνή κεφαλαιαγορά.

γ. του χρηματιστηρίου, με διευρυμένη και ευκολότερη πρόσβαση σε σχέση με το παρελθόν. Προς αυτή την κατεύθυνση, γίνονται σοβαρές ενέργειες στην χώρα μας όπως είναι η βελτίωση πριν από μερικούς μήνες του θεσμικού πλαισίου για την εισαγωγή των επιχειρήσεων στο Χ.Α.Α., η λειτουργία του χρηματιστηρίου παραγώγων αλλά και η λειτουργία της Νέας Αγοράς, η οποία θα απευθύνεται σε δυναμικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις και σε συνεργασία με άλλες όμοιες ευρωπαϊκές αγορές θα παρέχει αυξημένη ρευστότητα προκειμένου να καλύψει

τις ανάγκες των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην άντληση κεφαλαίων.

Επομένως, το Ευρώ και η υψηλή ρευστότητα της Ευρωπαϊκής αγοράς δίνει την δυνατότητα στις επιχειρήσεις να επιδιώκουν ευκαιρίες που μέχρι πριν από λίγο καιρό δεν θα τολμούσαν να εκμεταλλευτούν. Οι νέοι ορίζοντες που ανοίγονται για τις ελληνικές επιχειρήσεις και γενικότερα για τις Ευρωπαϊκές δεν θα πρέπει να υπερεκτιμηθούν. Το ανταγωνιστικό προβάδισμα μιας επιχείρησης δεν βασίζεται μόνον στην επιθετική πολιτική που μπορεί να υιοθετήσει εξαιτίας της δυνατότητάς της να προσεγγίσει ευκολότερα χρηματοδότηση. Η σωστή διοικητική δομή και η λειτουργική της επάρκεια αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την διασφάλιση της ανταγωνιστικότητάς της.

6.6 Επιπτώσεις της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Η ΟΝΕ θα παράσχει στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις μεγαλύτερη ευελιξία -τόσο από εμπορική όσο και χρηματοπιστωτική άποψη- γεγονός που θα καταστήσει πολλές τέτοιες εταιρίες ισχυρότερες και ανταγωνιστικότερες. Ειδικότερα οι ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες μέχρι σήμερα:

- Ήταν περισσότερο εκτεθειμένες έναντι των μεγαλύτερου μεγέθους ανταγωνιστών τους στους συναλλαγματικούς κινδύνους.
- Επιβαρύνονταν με μεγαλύτερο συγκριτικά χρηματοοικονομικό κόστος και δεν είχαν την ίδια πρόσβαση με τις μεγάλες επιχειρήσεις σε όλες τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, καθώς επίσης
- είχαν περιορισμένες δυνατότητες πρόσβασης σε νέες αγορές και ιδιαίτερα εκτός των συνόρων,

έχουν να αποκομίσουν σημαντικά οφέλη από την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους στο σταθερό οικονομικό περιβάλλον της ΟΝΕ με τα χαμηλά επιτόκια, τον περιορισμένο συναλλαγματικό κίνδυνο και το ευνοϊκότερο θεσμικό και φορολογικό περιβάλλον.

Οι παράγοντες αυτοί οι οποίοι είναι καθοριστικοί για την οικονομική ανάπτυξη, θα συντελέσουν στην αύξηση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων, δεδομένου ότι θα πραγματοποιούνται εξίσου αποτελεσματικά εγχώριες και διασυνοριακές συναλλαγές στο Ευρώ και ολόένα και περισσότερο η Ευρωπαϊκή αγορά θα θεωρείται ως εγχώρια. Δηλαδή, οι εξαγωγές που συνήθως παρουσιάζουν δυσχέρειες, θα μετατραπούν σε εγχώριες επιχειρηματικές δραστηριότητες με ελάχιστες δυσκολίες και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις θα έχουν πλέον την δυνατότητα να προσεγγίσουν μια ευρύτερη πελατειακή βάση των εν δυνάμει 300 εκατομμυρίων καταναλωτών. Η κατάσταση αυτή όμως, σε συνδυασμό με την

διαφάνεια των τιμών οι οποίες θα εκφράζονται πλέον στο ενιαίο νόμισμα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, θα δημιουργήσει σκληρότατο ανταγωνισμό, γεγονός που θα υποχρεώσει τις ελληνικές επιχειρήσεις να μειώσουν το κόστος παραγωγής τους και γενικότερα να βελτιώσουν την παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητά τους προκειμένου να εξασφαλίσουν ακόμη και την βιωσιμότητά τους.

Στην προσπάθειά τους αυτή, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες δεν διαθέτουν τις οικονομίες κλίμακος, την οργάνωση, τους πόρους και την τεχνογνωσία των μεγάλων πολυεθνικών επιχειρήσεων, θα χρειαστούν την υποστήριξη όλων των επιχειρηματικών φορέων και οργανώσεων καθώς και των τραπεζών.

Η υποστήριξη αυτή εστιάζεται:

- ✓ στη βελτίωση της πρόσβασης στα κοινοτικά προγράμματα και κυρίως στα διαρθρωτικά ευρωπαϊκά ταμεία,
- ✓ στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, εκπαίδευσης και ενημέρωσης προσωπικού και πελατών,
- ✓ στην εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που παρέχει η Ενιαία αγορά σε επενδυτικές επιλογές,
- ✓ στην πρόσβαση στις ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές αγορές χρήματος και κεφαλαίου οι οποίες

προσφέρουν ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών,

- ✓ στην διείσδυση και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις Ευρωπαϊκές αγορές, με την υποστήριξη στην εξεύρεση νέων προμηθευτών και πελατών και τέλος,
- ✓ στην μεσολάβηση και υποστήριξη των τραπεζών στο αναμενόμενο κύμα συγχωνεύσεων, εξαγορών και συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων.

Είναι προφανές ότι από την επιτυχή δραστηριοποίηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο νέο περιβάλλον, οι οποίες όπως λέγεται αποτελούν ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η ανάπτυξη και η θέση της χώρας μας στο Ευρωπαϊκό περιβάλλον.

6.7 Οργάνωση της προσαρμογής των Επιχειρήσεων στο Ευρώ

Το πρώτο πράγμα που θα πρέπει να κάνει μια επιχείρηση είναι να εντοπίσει τις στρατηγικές και επιχειρησιακές συνέπειες που θα έχει η ΟΝΕ στις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Σημειώνεται ότι η μετάβαση στο Ευρώ θα επηρεάσει με διαφορετικό τρόπο, διαφορετικό βαθμό και σε διαφορετικό χρόνο την κάθε επιχείρηση, ανάλογα με τον κλάδο που δραστηριοποιείται, το μέγεθός της, τα μέσα συναλλαγών

που χρησιμοποιεί (μετρητά, πιστωτικές κάρτες, εμβάσματα κ.λπ.), την έκταση των επαφών της με το κοινό και κυρίως με το μέγεθος και το είδος των διασυνωριακών δραστηριοτήτων της. Επομένως, αφού ληφθούν υπ' όψιν οι ανωτέρω παράγοντες, η αξιολόγηση των επιπτώσεων θα πρέπει να πραγματοποιηθεί ξεχωριστά για τους παρακάτω τομείς. Πελάτες, προμηθευτές, προϊόντα ή υπηρεσίες, ανταγωνιστές, επιχειρηματικοί εταίροι.

Από τα αποτελέσματα του έργου αξιολόγησης των επιπτώσεων του Ευρώ θα αποφασισθεί η κατάλληλη για την επιχείρηση προσέγγιση της προετοιμασίας και ο χρόνος μετάβασης στο ενιαίο νόμισμα.

Στην συνέχεια θα πρέπει να αναπτυχθεί το σχέδιο δράσης για την υλοποίηση της επιλεγείσης προσέγγισης. Το σχέδιο αυτό θα πρέπει να είναι λεπτομερειακό για κάθε τομέα της επιχείρησης και να καλύπτει τον τομέα της παραγωγής των προμηθειών, της χρηματοδότησης, των συστημάτων πληροφορικής και της λογιστικής, την εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού. Για την διαχείριση του σχεδίου προσαρμογής της επιχείρησης θα πρέπει να διορισθεί υπεύθυνος σχετικά με το Ευρώ ο οποίος θα είναι ένα από τα στελέχη της επιχείρησης, ανάλογα με τον τομέα που θα υποστεί τις μεγαλύτερες επιπτώσεις από την έλευση του Ευρώ. Το στέλεχος αυτό θα πρέπει να είναι σε θέση να ελέγχει την πρόοδο της επιχείρησης, τους στόχους που έχει θέσει στα πλαίσια προσαρμογής

της στις νέες συνθήκες αλλά και να καθοδηγεί όλους τους υπαλλήλους της επιχείρησης. Ο υπεύθυνος για το Ευρώ πρέπει να προχωρήσει στην συγκρότηση μιας ομάδας εργασίας που θα αναλάβει την υλοποίηση του σχεδίου μετάβασης. Για την εξασφάλιση της επιτυχίας, ο υπεύθυνος σ' αυτό το στάδιο θα πρέπει να προχωρήσει στις εξής βασικές ενέργειες:

- ✓ Να αναθέσει ευθύνες και αρμοδιότητες κατά επιχειρηματική λειτουργία για την υλοποίηση των επιμέρους δραστηριοτήτων του σχεδίου δράσης (πελάτες, πληροφοριακά συστήματα, προμηθευτές κ.λπ.).
- ✓ Να κατανείμει τους πόρους που απαιτούνται για την υλοποίηση των δράσεων (προσωπικό που θα απασχολεί, νέος εξοπλισμός κ.λπ.).
- ✓ Να καθορίσει τις προθεσμίες για την ολοκλήρωση κάθε ενέργειας και συνολικά του όλου έργου.
- ✓ Να παρακολουθεί και να ελέγχει τις δραστηριότητες της ομάδας Ευρώ και να διασφαλίσει την τήρηση των προθεσμιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7ο

«Ο ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ»

ΛΗΨΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ μέτρων για την εφαρμογή των κανονισμών (ΕΚ) 1103/97, 974/98, 2866/98 του Συμβουλίου, όπως ισχύουν σχετικά με την εισαγωγή του ευρώ.

Άρθρο 1

Αντικατάσταση της δραχμής με το ευρώ

1. Από την 1^η Ιανουαρίου 2001 το ευρώ αντικαθιστά τη δραχμή ως νόμισμα της χώρας, σύμφωνα με τους όρους των κανονισμών (ΕΚ) 1103/97, (ΕΕ L162/97), 974/98, (ΕΕ L139/98, (ΕΕ L359/98) του Συμβουλίου, όπως ισχύουν, και τις διατάξεις του παρόντος. Τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα σε δραχμές διατηρούν την ιδιότητα του νομίμου χρήματος στην ημεδαπή έως την 28^η Φεβρουαρίου 2002.
2. Το ευρώ ως μέσο εξόφλησης υποχρεώσεων λαμβάνεται πάντοτε στην ονομαστική αξία του.

Άρθρο 2

Μετατροπές και στρογγυλοποιήσεις

1. Κάθε χρηματικό ποσό εκφραζόμενο σε δραχμές που πρόκειται να καταβληθεί, ή να καταλογισθεί σε ευρώ, μετατρέπεται και στρογγυλοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του κανονισμού (ΕΚ) 1103/97 του Συμβουλίου.
2. Κάθε χρηματικό ποσό εκφραζόμενο σε ευρώ που πρόκειται να καταβληθεί, ή να καταλογισθεί σε δραχμές, μετατρέπεται σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 3 του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΚ) 1103/97 του Συμβουλίου και στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη δραχμή και ειδικότερα προς τα άνω, αν ο αριθμός μετά την υποδιαστολή είναι ανώτερος ή ίσος με πενήντα λεπτά της δραχμής, και προς τα κάτω αν είναι κατώτερος από πενήντα λεπτά.
3. Χρηματικά ποσά σε ενδιάμεσους υπολογισμούς, τα οποία δεν πρόκειται να καταβληθούν ή να καταλογισθούν, και εκφράζονται σε ευρώ και δραχμές, κατά τις ενδιάμεσες μετατροπές, στρογγυλοποιούνται τουλάχιστον στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο, χωρίς να αποκλείεται συμβατικά μεγαλύτερος βαθμός ακρίβειας. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται σε μετατροπές νομισματικών

ποσών από μια εθνική νομισματική μονάδα σε άλλη.

4. Οι ενδιάμεσοι υπολογισμοί καλύπτουν όλα τα στάδια κατά τα οποία το μετατρεπόμενο χρηματικό ποσό δεν συνιστά αφ' εαυτού χρηματικά οφέλη, αλλά αποτελεί στοιχείο σε μια αλληλουχία πράξεων, η οποία δύναται να οδηγήσει σε δημιουργία χρηματικής οφειλής.
5. Διαφορές από στρογγυλοποιήσεις χρηματικών ποσών σε ευρώ, ή δραχμές, που πρόκειται να καταβληθούν ή να καταλογισθούν, εφ' όσον προκύπτουν από την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) 1103/1997 του Συμβουλίου και των διατάξεων του παρόντος, δεν επηρεάζουν τον απαλλακτικό χαρακτήρα των σχετικών πληρωμών, ή την ακρίβεια των σχετικών εγγράφων, και δεν αναζητούνται.
6. Με αποφάσεις του υπουργού Εθνικής Οικονομίας και του κατά περίπτωση αρμοδίου υπουργού, είναι δυνατόν να επιβάλλεται μεγαλύτερος βαθμός ακρίβειας σε στρογγυλοποιήσεις κατά τις μετατροπές των άνω χρηματικών ποσών σε ενδιάμεσους υπολογισμούς και γενικότερα να ρυθμίζονται θέματα μετατροπών από δραχμές σε ευρώ και αντιστρόφως, καθώς και στρογγυλοποιήσεων.

Άρθρο 3

Αντικατάσταση επιτοκίων

1. Οποιαδήποτε αναφορά στο διατραπεζικό επιτόκιο δανεισμού Αθηνών (ATHIBOR), που προβλέπεται σε υφιστάμενες νομικές πράξεις κατά την έννοια του άρθρου 1 του κανονισμού (ΕΚ) 1103/1997 του Συμβουλίου, αντικαθίσταται αυτοδικαίως από αναφορά στο επιτόκιο EURIBOR, στο οποίο λαμβάνονται υπόψη, ως βάση υπολογισμού των τόκων, οι πραγματικές ημέρες και το έτος των 360 ημερών προσαρμοσμένο κατά τον λόγο 365 προς 360, εφόσον δεν έχει προβλεφθεί, ή αν δεν συμφωνηθεί, ή ορισθεί, αναφορά σε άλλο ισχύον επιτόκιο.
2. Οι αναφορές σε θεσπιζόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος επιτόκια, που υπάρχουν σε νομοθετικές, διοικητικές, κανονιστικές διατάξεις ή σε συμβάσεις, αντικαθίστανται με αναφορές στα αντίστοιχα επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της τρίτης παραγράφου του άρθρου 2 του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος, η διάταξη αυτή δεν θίγει τη δυνατότητα των αρμοδίων αρχών, ή των συναλλασσομένων να ορίσουν άλλη βάση προσδιορισμού των εν λόγω επιτοκίων.
3. Η αντικατάσταση επιτοκίων που προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος, ή που διενεργείται δυνάμει άλλων διοικητικών ή

κανονιστικών πράξεων, λόγω της αντικατάστασης της δραχμής με το ευρώ, δεν αποτελεί λόγο καταγγελίας, λύσης ή τροποποίησης συμβάσεων, ή εκτελεστών τίτλων, μονομερώς, χωρίς να αποκλείεται αντίθετη συμφωνία των μερών.

Άρθρο 4

Αγορά συναλλάγματος

1. Το άρθρο 1 του Ν. 1083/1980 αντικαθίσταται ως εξής: «Τα πιστωτικά ιδρύματα, που λειτουργούν στην Ελλάδα και έχουν εξουσιοδοτηθεί να πραγματοποιούν πράξεις σε συνάλλαγμα, διενεργούν ελεύθερα προς ίδιο λογαριασμό και με δικό τους κίνδυνο πάσης φύσεως πράξεις σε συνάλλαγμα και ξένα τραπεζικά γραμμάτια, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις». Καταργούνται οι λοιπές διατάξεις του Ν. 1083/1980, πλην των διατάξεων του άρθρου 7 της παραγράφου 4 του άρθρου 8 και του άρθρου 9 του νόμου αυτού, καθώς και οι διατάξεις του άρθρου 1 του ΝΔ 229/1973.
2. Τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα για τις συναλλαγές με τους πελάτες τους εκδίδουν ημερήσια δελτία τιμών αγοράς και πώλησης συναλλάγματος και ξένων τραπεζικών γραμματίων, τα οποία και δημοσιεύουν. Τα

ποσοτικά όρια και η απόκλιση μεταξύ των τιμών αγοράς και πώλησης συναλλάγματος και ξένων τραπεζικών γραμματίων, που περιλαμβάνονται στα δελτία αυτά, καθορίζονται ελεύθερα.

3. Η Τράπεζα της Ελλάδος δημοσιεύει δελτία τιμών αναφοράς του ευρώ προς τα ξένα νομίσματα με βάση τα αντίστοιχα δελτία ~~της~~ ~~Ευρωπαϊκής~~ Κεντρικής Τράπεζας. Η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται να εκδίδει ημερήσιο δελτίο τιμών αγοράς και πώλησης συναλλάγματος και ξένων τραπεζικών γραμματίων για τις ανάγκες των καταστημάτων της.
4. Οποιαδήποτε αναφορά σε επίσημη τιμή συναλλάγματος ή σε μέση τιμή (fixing) της δραχμής προς τα ξένα νομίσματα, σε νομοθετικές, διοικητικές, κανονιστικές ή συμβατικές διατάξεις, αντικαθίσταται με την, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, σχετική τιμή αναφοράς, εφόσον δεν έχει προβλεφθεί ή δεν έχει συμφωνηθεί ούτε ορισθεί αναφορά σε άλλη συναλλαγματική ισοτιμία.
5. Ο έλεγχος και η εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, ασκείται από την Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού της.
6. Με πράξεις του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, είναι δυνατόν να καθορίζεται κάθε

αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με τα θέματα που ρυθμίζονται από τις προηγούμενες παραγράφους.

Άρθρο 5

Ρήτρες συναλλάγματος, χρυσού, χρυσών νομισμάτων και τιμαρίθμου

1. Καταργούνται διατάξεις του Ν. 362/1945, το άρθρο 2 του Ν. 944/1946 και γενικώς κάθε διάταξη που απαγορεύει τη συνομολόγηση απαιτήσεων και υποχρεώσεων στην Ελλάδα: α) σε συνάλλαγμα, χρυσό ή χρυσά νομίσματα, β) σε εγχώριο νόμισμα, εφόσον το ποσό των απαιτήσεων και υποχρεώσεων αφήνεται να προσδιορισθεί από την τιμή του συναλλάγματος, του χρυσού, χρυσών νομισμάτων, ή του τιμαρίθμου.
2. Μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 15 του Ν. 2771/1999 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής: «Τράπεζα της Ελλάδος δύναται να θέτει τους όρους αγοράς και πώλησης χρυσού και χρυσών νομισμάτων και από άλλα πρόσωπα».
3. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων της τρίτης παραγράφου του άρθρου 2 του καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος, δεν θίγουν τις αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος που αφορούν τη θέσπιση, από αυτήν, κανόνων πλαισίου αγοράς και πώλησης συναλλάγματος, ξένων τραπεζογραμματίων, χρυσού και χρυσών νομισμάτων, ή την απαγόρευση

διενέργειας των πράξεων αυτών από πιστωτικό ίδρυμα, άλλο νομικό, ή από φυσικό πρόσωπο.

Άρθρο 6

Φορολογικές διατάξεις

1. Οι επιτηδευματίες νομικά πρόσωπα, οι κοινωνίες ή κοινοπραξίες επιτηδευματιών και οι συμπλοιοκτησίες, που τηρούν υποχρεωτικώς βιβλία Γ' κατηγορίας του ΚΒΣ, καθώς και το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, για εισοδήματα ή συναλλαγές ή πράξεις ή μεταβιβάσεις περιουσιακών στοιχείων, από οποιαδήποτε αιτία, του έτους 2001, μπορούν να επιλέξουν το ευρώ σε αντικατάσταση της δραχμής στην τήρηση βιβλίων, έκδοση στοιχείων, υποβολή δηλώσεων και γενικών εκπλήρωσης φορολογικών υποχρεώσεων, που προβλέπονται και απορρέουν από την εφαρμογή των οικείων φορολογικών διατάξεων και αφορούν το έτος 2001.
2. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή του ευρώ αποτελεί η υποβολή από τους φορολογουμένους της παραγράφου 1, ανέκκλητης σχετικής δήλωσης στη Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΥΟ), στην οποία έκαστος υπάγεται, προ της έναρξης της διαχειριστικής ή φορολογικής περιόδου.

Σε κάθε περίπτωση, ή έναρξη της κατά τα ανωτέρω χρήσης του ευρώ συνδέεται με την έναρξη της διαχειριστικής περιόδου, ή με την 1^η εκάστου μηνός, η οποία προσδιορίζεται στην ανέκκλητη δήλωση.

3. Μετά το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης ιβ' της παρ.1 του άρθρου 31 του Ν. 2238/1994 «Κύρωση του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος» (ΦΕΚ 151 Α'), προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται και για τις δαπάνες μετάβασης στο ευρώ, οι οποίες θα πραγματοποιηθούν κατά τα οικονομικά έτη 2001,2002 και 2003 (χρήσεις 2000, 2001 και 2002)».

Άρθρο 7

Χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές – Βεβαίωση είσπραξης εσόδων, πληρωμές κατά τη μεταβατική περίοδο

1. Στην παρ. 7 του άρθρου 28 του ΚΒΣ (ΠΔ 186/1992-ΦΕΚ 84 Α') προστίθεται περίπτωση δ' ως εξής: «δ) οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν, είτε κατά την είσπραξη ή εξόφληση των απαιτήσεων ή υποχρεώσεων (αντιστοίχως) σε ευρώ, κατά το ημερολογιακό έτος 2001, είτε κατά την αποτίμηση αυτών, καθώς και των διαθεσίμων και των λοιπών περιουσιακών στοιχείων των

επιχειρήσεων, αποσβέννυνται είτε εφάπαξ είτε ισόποσα σε τρεις (3) συνεχόμενες χρήσεις».

2. Κατά το έτος 2001, η βεβαίωση των εσόδων του Δημοσίου και τρίτων, η είσπραξη και επιστροφή φόρων, εισφορών και τελών, καθώς και οι πάσης φύσεως συναλλαγές και οι πληρωμές και οι εξοφλήσεις των τίτλων του Δημοσίου, που διενεργούνται στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (ΔΟΥ), πραγματοποιούνται μόνο σε δραχμές.
3. Κατά τη βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων του Δημοσίου και τρίτων, δεν βεβαιώνονται και δεν εισπράττονται τυχόν υπόλοιπα, που είναι δυνατόν να προκύπτουν κατά τη μετατροπή δραχμών σε ευρώ και αντιστρόφως, μέχρι του ποσού των εκατό (100) δραχμών κατά εγγραφή.
4. Με αποφάσεις του υπουργού Οικονομικών και του αρμοδίου κατά περίπτωση υπουργού μπορεί να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με τα θέματα που ρυθμίζονται από τις διατάξεις του παρόντος και του προηγούμενου άρθρου.

Άρθρο 8

Δημόσιο χρέος

1. Την 1^η Ιανουαρίου 2001 επανεκφράζονται σε ευρώ με δύο δεκαδικά ψηφία όλοι οι τίτλοι του Ελληνικού Δημοσίου σε δραχμές:

α) Που έχουν εκδοθεί σε άυλη μορφή στο εσωτερικό υπό μορφήν Ομολόγων, Ομολογιακών Δανείων και Εντόκων Γραμματίων.

β) Που έχουν εκδοθεί σε φυσική μορφή και αποϋλοποιούνται μέχρι 31.12.2000.

2. Η αξία των τίτλων σε φυσική μορφή που βρίσκονται σε κυκλοφορία την 1^η Ιανουαρίου 2001 (ονομαστική αξία και αξία τοκομεριδίων) υπολογίζονται σε ευρώ με δύο δεκαδικά ψηφία.
3. Τα δάνεια του Ελληνικού Δημοσίου, που εκφράζονται σε εθνικές νομισματικές μονάδες άλλων κρατών-μελών της ζώνης του ευρώ, επανεκφράζονται σε ευρώ, εφόσον και οι αντίστοιχες χώρες έχουν επανεκφράσει το χρέος του σε ευρώ.
4. Άλλες κατηγορίες δανείων του Ελληνικού Δημοσίου, που έχουν συναφθεί σε δραχμές, μπορούν να επανεκφρασθούν σε ευρώ.
5. Το αποτέλεσμα της επανέκφρασης σε μονάδες ευρώ στρογγυλοποιείται προς το πλησιέστερο λεπτό του ευρώ. Σε περίπτωση που κατά την επανέκφραση προκύπτει ακριβώς το μισό μιας υποδιαίρεσης, το ποσό στρογγυλοποιείται στο επόμενο λεπτό του ευρώ.
6. Κάθε ένδικο βοήθημα σε σχέση με τις διαφορές που ανακύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, ασκείται εντός

αποκλειστικής προθεσμίας ενός έτους από την ημερομηνία επανέκφρασης.

7. Οι εκδότες χρεογράφων που ανήκουν στον τομέα της Γενικής Κυβέρνησης, όπως αυτή ορίζεται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Εθνικών και Περιφερειακών Λογαριασμών της Κοινότητας του κανονισμού ΕΚ 2223/1996 του Συμβουλίου (ΕΕ L310/1996), όπως εκάστοτε ισχύει, μπορούν, από 1.1.2001, να επανεκφράσουν το χρέος τους, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν σχετικά με τη μετατροπή του δημοσίου χρέους της Κεντρικής Κυβέρνησης.
8. Με αποφάσεις του υπουργού Οικονομικών και κατά περίπτωση αρμοδίου υπουργού, ή με κοινές αποφάσεις του υπουργού Οικονομικών και του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη μέθοδο επανέκφρασης του δημοσίου χρέους σε ευρώ, τη λογιστική εμφάνιση, την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους και άλλη σχετική λεπτομέρεια.
9. Η ισχύς του παρόντος άρθρου και των αποφάσεων που εκδίδονται για την υλοποίηση των διατάξεων αυτού αρχίζει από της δημοσιεύσεως του νόμου.

Άρθρο 9

Τελωνειακές διατάξεις

1. Τα νομικά πρόσωπα, ή το Δημόσιο, που συναλλάσσονται κατά το έτος 2001 με τις Τελωνειακές Υπηρεσίες της χώρας, μπορούν να επιλέξουν το ευρώ για τις πάσης φύσεως δηλώσεις που υποβάλλουν και αφορούν το έτος αυτό. Απαραίτητη προϋπόθεση προς τούτο αποτελεί η υποβολή σχετικής ανέκκλητης δήλωσης του συναλλασσομένου προς την αρμόδια Τελωνειακή Αρχή, στην τοπική αρμοδιότητα της οποίας ευρίσκεται η έδρα του.
2. Η βεβαίωση, είσπραξη και επιστροφή δασμών και φόρων, καθώς και οποιεσδήποτε πληρωμές μέσω των Τελωνειακών Υπηρεσιών της χώρας κατά το έτος 2001, γίνονται μόνο σε δραχμές. Δεν βεβαιώνονται και δεν εισπράττονται τυχόν υπόλοιπα που προκύπτουν κατά τη μετατροπή, εφόσον αυτά δεν είναι ανώτερα του ποσού των εκατό (100) δραχμών κατά πράξη.

Άρθρο 10

Δημόσιο Λογιστικό και Λογιστικό ΝΠΔΔ

Με αποφάσεις του υπουργού Οικονομικών και του αρμοδίου κατά περίπτωση υπουργού ρυθμίζονται θέματα που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή των διατάξεων του Δημοσίου Λογιστικού, καθώς και του Λογιστικού των

Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, σε σχέση με την εισαγωγή του ευρώ.

Άρθρο 11

Μετοχικό Κεφάλαιο Ανωνύμων Εταιρειών (ΑΕ)

1. Ο Κωδ. Ν. 2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών», όπως ισχύει, τροποποιείται ως εξής:

α) Στην παρ. 2 του άρθρου 8, η φράση «είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) δραχμών» αντικαθίσταται με τη φράση «εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ».

β) Η παρ. 3 του άρθρου 8 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι υφιστάμενες κατά την 1.1.2002 ανώνυμες εταιρείες, που διατηρούν μετοχικό κεφάλαιο μικρότερο του ποσού των εξήντα χιλιάδων ευρώ, υποχρεούνται να προσαρμόσουν το κεφάλαιό τους μέχρι του ποσού αυτού και με απόκλιση έως μείον 2,5% το αργότερο μέχρι 31.12.2003, διαφορετικά ανακαλείται η άδεια σύστασής τους».

γ) Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 8, η λέξη «διετίας» αντικαθίσταται με τη λέξη «προθεσμίας».

δ) Στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 8α, η φράση «δραχμών εκατό εκατομμυρίων (100.000.000)» αντικαθίσταται με τη φράση «τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ».

ε) Στην περίπτωση β της παρ.2 του άρθρου 12 διαγράφονται οι λέξεις «και των είκοσι πέντε δραχμών».

στ) Η παρ. 1 του άρθρου 14 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η ονομαστική αξία εκάστης μετοχής δεν δύναται να ορισθεί κατωτέρω των τριάντα λεπτών (0,30) του ευρώ και ανωτέρω των εκατό (100) ευρώ».

ζ) Η παρ. 1 του άρθρου 30 καταργείται.

η) Στην παρ.1 του άρθρου 67, η φράση των «30.000 δραχμών» αντικαθίσταται με τη φράση «των εκατό (100) ευρώ».

2. Η ισχύς των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου αρχίζει από 1.1.2002.

3. Με κοινές αποφάσεις του υπουργού Ανάπτυξης και του αρμοδίου κατά περίπτωση υπουργού, μετατρέπεται σε ευρώ και αναπροσαρμόζεται το κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου, καθώς και η ονομαστική αξία μετοχής ανωνύμων εταιρειών, όπως προβλέπεται από ειδικές διατάξεις νόμων.

Άρθρο 12

Μετατροπή μετοχικού κεφαλαίου ΑΕ

1. Η μετατροπή και στρογγυλοποίηση της ονομαστικής αξίας της μετοχής, κατά τα ορισμένα στο άρθρο 2, γίνεται με αύξηση, ή μείωση, του

μετοχικού κεφαλαίου και τροποποίηση των σχετικών άρθρων του καταστατικού, που αποφασίζεται, παρά κάθε αντίθετη διάταξη του καταστατικού, από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 29 παρ. 1 και 2 και 31 παρ. 1 του Κωδ. Ν. 2190/1920 όπως ισχύει, και κατά παρέκκλιση των διατάξεων των άρθρων 4 παρ.3, 4 και 5, και 13 παρ. 4 και 8 του ίδιου νόμου. Οι διατάξεις του παρόντος εδαφίου ισχύουν αναλόγως και για την παράγραφο 1, περίπτωση β' του άρθρου 11.

Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου πραγματοποιείται με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών, ή και με καταβολή μετρητών. Το ποσό που αντιστοιχεί σε μείωση του μετοχικού κεφαλαίου καταχωρείται υποχρεωτικά σε ειδικό αποθεματικό «Διαφορά από μετατροπή μετοχικού κεφαλαίου σε ευρώ», και κεφαλαιοποιείται σε μελλοντική αύξηση του εν λόγω κεφαλαίου.

2. Οι υφιστάμενες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου εταιρείες μπορούν να εκφράσουν το μετοχικό κεφάλαιο και την ονομαστική αξία της μετοχής τους σε ευρώ.
3. Οι ανώνυμες εταιρείες που θα συσταθούν από 1.1.2001 έως 31.12.2001 μπορούν να ορίσουν το μετοχικό τους κεφάλαιο και την ονομαστική αξία της μετοχής τους και σε ευρώ.

4. Από 1.1.2002 για την έγκριση τροποποίησης του καταστατικού ανώνυμης εταιρείας απαιτείται το μετοχικό κεφάλαιο και η ονομαστική αξία των μετοχών της να έχουν μετατραπεί σε ευρώ.
5. Από 1.1.2004 για την καταχώρηση στοιχείων ανώνυμης εταιρείας στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών (ΜΑΕ) απαιτείται το μετοχικό κεφάλαιο και η ονομαστική αξία των μετοχών να έχουν μετατραπεί σε ευρώ.
6. Οι υφιστάμενες κατά την 1.1.2002 ανώνυμες εταιρείες αναπροσαρμόζουν την ονομαστική αξία της μετοχής τους σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 14 του Κωδ. Ν. 2190/1920 μέχρι 31.12.2003.

Άρθρο 13

Εταιρικό Κεφάλαιο Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ)

1. Ο Ν.3190/1955 «περί εταιρειών περιορισμένης ευθύνης», όπως ισχύει, τροποποιείται ως εξής:
  - α) Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 4, η φράση «έξι εκατομμυρίων (6.000.000) δραχμών» αντικαθίσταται με τη φράση «δεκαοχτώ χιλιάδων (18.000) ευρώ».
  - β) Το τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 4 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι υφιστάμενες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, που έχουν κεφάλαιο κατώτερο των δεκαοκτώ χιλιάδων (18.000) ευρώ, υποχρεούνται να αυξήσουν το κεφάλαιό τους μέχρι του ορίου αυτού, και με απόκλιση έως μείον 2,5% το αργότερο μέχρι 31.12.2003».

γ) Στις παραγράφους ~~2 και 3~~ του άρθρου 4, η φράση «των δραχμών δέκα (10.000) χιλιάδων» αντικαθίσταται με τη φράση «των τριάντα (30) ευρώ».

δ) Στην παρ.3 του άρθρου 41, οι φράσεις «έξι εκατομμυρίων (6.000.000) δραχμών» και «δέκα χιλιάδων (10.000) δραχμών» αντικαθίσταται με τις φράσεις «δεκαοκτώ χιλιάδων (18.000) ευρώ» και «τριάντα (30) ευρώ», αντιστοίχως.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου αρχίζουν να ισχύουν από 1.1.2002

Άρθρο 14

Μετατροπή εταιρικού κεφαλαίου - μερίδων ΕΠΕ

1. Η μερίδα συμμετοχής των εταίρων των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, που είναι εκφρασμένη σε δραχμές μετατρέπεται σε ευρώ και στρογγυλοποιείται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2, με αύξηση ή μείωση του εταιρικού κεφαλαίου και τροποποίηση της εταιρικής σύμβασης, παρά κάθε αντίθετη διάταξη της σύμβασης με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των

εταίρων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του Ν. 3190/1955, όπως ισχύει, με τροποποίηση της εταιρικής συμβάσεως, κατά παρέκκλιση των άρθρων 38 παρ. 1, 40 παρ. 1 και 41 παρ. 1 του ίδιου νόμου.

Η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου πραγματοποιείται με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών, ή με καταβολή μετρητών. Το ποσό που αντιστοιχεί σε μείωση του εταιρικού κεφαλαίου καταχωρίζεται υποχρεωτικά σε ειδικό αποθεματικό «Διαφορά από μετατροπή εταιρικού κεφαλαίου σε ευρώ» και κεφαλαιοποιείται σε μελλοντική αύξηση του εν λόγω κεφαλαίου.

2. Οι διατάξεις των παραγράφων 2,3 και 4 του άρθρου 12 του παρόντος νόμου ισχύουν αναλόγως και για τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης.
3. Οι υφιστάμενες κατά την 1.1.2002 εταιρείες περιορισμένης ευθύνης αναπροσαρμόζουν την αξία των μεριδίων συμμετοχής των εταίρων, σε 30 ευρώ, ή σε πολλαπλάσιο, μέχρι την 31.12.2003.
4. Με απόφαση του υπουργού Ανάπτυξης μπορεί να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με τα θέματα που ρυθμίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 11 έως και 14.

Άρθρο 15

Διπλή αναγραφή τιμών

1. Ο προμηθευτής υποχρεούται σε διπλή αναγραφή των τιμών και άλλων χρηματικών ποσών στις συναλλαγές του με τους καταναλωτές, ως τελικούς αποδέκτες των προϊόντων ή υπηρεσιών, περιλαμβανομένων και των διαφημιστικών μηνυμάτων, επιφυλασσομένων των διατάξεων του άρθρου 6. Κατ' εξαίρεση η υποχρέωση αυτή αρχίζει, για τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα που απασχολούν ως και 10 υπαλλήλους, την 1.3.2001.
2. Η διπλή αναγραφή τιμών επιβάλλεται να είναι σαφής, εύκολα αναγνωρίσιμη και ευανάγνωστη. Με απόφαση του υπουργού Ανάπτυξης και κατά περίπτωση αρμοδίου υπουργού, μπορεί να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετική με τα θέματα που ρυθμίζονται από τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και οι εξαιρέσεις από αυτές. Ειδικότερα, τυχόν προβλήματα που θα ανακύψουν από την εφαρμογή της διπλής αναγραφής τιμών, τα οποία σχετίζονται με τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των υπουργών Ανάπτυξης και Οικονομικών.

Άρθρο 16

Ευρω- παρατηρητήριο

1. Οι επιτροπές φιλικού διακανονισμού καταναλωτικών διαφορών του άρθρου 11 του Ν. 2251/1994 (ΦΕΚ 191 Α') «Προστασία των

καταναλωτών» ασκούν και αρμοδιότητες «Ευρω- παρατηρητηρίου», το οποίο σε τοπικό επίπεδο ασχολείται με την παρακολούθηση της εισαγωγής του ευρώ, τη νομιμότητα των συναλλαγών, τη διαφάνεια των πρακτικών των επαγγελματιών και την κατεύθυνση των πολιτών προς κάθε πηγή πληροφόρησης, να ακροάται, να διαμεσολαβεί και να συνδράμει τους πολίτες σε θέματα μετάβασης στο ευρώ, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του άρθρου 11 του Ν. 2251/1994.

Οι επιτροπές αυτές για τη λειτουργία τους, ως ευρω- παρατηρητηρίων, διαθέτουν πενταμελή σύνθεση με τη συμμετοχή του προϊσταμένου της Διεύθυνσης ή του Τομέα Εμπορίου της Νομαρχίας ως προέδρου, ή του αναπληρωτή του και ενός εκπροσώπου της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, ή του αναπληρωτή του, οι οποίοι προτείνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Το υπουργείο Ανάπτυξης παρακολουθεί τη λειτουργία του Ευρώ-παρατηρητηρίου κάθε νομαρχίας ως προς την εισαγωγή του ευρώ και τη νομιμότητα των συναλλαγών. Προς τον σκοπό αυτό, κάθε νομαρχία υποχρεούται να αποστέλλει στο υπουργείο Ανάπτυξης τις αποφάσεις σύστασης των ευρω-παρατηρητηρίων, καθώς και τα πορίσματά τους αναφορικώς προς τη διαδικασία μετάβασης στο ευρώ.

Άρθρο 17

Ευρώ- λογότυπος

1. Χορηγείται ειδικό σήμα (ευρώ- λογότυπος), σύμφωνα με τις συστάσεις 98/287/ΕΚ/1.5.98(L130/98) και 98/288/ΕΚ/23.4.98(L130/98) της Επιτροπής κατά το πρότυπο καλής πρακτικής που προτείνει για την υποστήριξη της προετοιμασίας εισαγωγής στο ευρώ.
2. Η διάθεση του ευρώ- λογότυπου στις επιχειρήσεις και στα εμπορικά καταστήματα ανατίθεται στα κατά τόπους αρμόδια επιμελητήρια.
3. Με απόφαση του υπουργού Ανάπτυξης ρυθμίζονται η διαδικασία, οι όροι και οι λοιπές προϋποθέσεις χορήγησής του.

Άρθρο 18

Διατάξεις κεφαλαιαγοράς και χρηματιστηρίων αξιών

1. Η διαπραγμάτευση, ο διακανονισμός και η εκκαθάριση των χρηματιστηριακών συναλλαγών σε οργανωμένες αγορές στην Ελλάδα διενεργούνται σε ευρώ. Η έγγραφη απεικόνιση των στοιχείων των χρηματιστηριακών συναλλαγών θα γίνεται και σε δραχμές.

2. Οι εταιρείες, οι οποίες είτε ζητούν την εισαγωγή των κινητών αξιών τους στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) είτε τις έχουν ήδη εισαγάγει στο ΧΑΑ, υποχρεούνται να απεικονίζουν και σε ευρώ όλα τα οικονομικά στοιχεία που υποβάλλουν, ή γνωστοποιούν, στο ΧΑΑ.
3. Με απόφαση του Διοικητικού—Συμβουλίου του ΧΑΑ ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τους όρους και τις διαδικασίες εισαγωγής και διαπραγμάτευσης κινητών αξιών στο χρηματιστήριο σε ευρώ, και ειδικότερα οι λεπτομέρειες εφαρμογής των μεθόδων διαπραγμάτευσης, ο καθορισμός των μονάδων διαπραγμάτευσης και ο τρόπος καθορισμού των χρηματιστηριακών δεικτών, απεικόνισης των τιμών και δημοσίευσής τους, ο τρόπος τήρησης των βάσεων δεδομένων, ο τρόπος διαβίβασης και εκτέλεσης εντολών των μελών του ΧΑΑ και οι υποχρεώσεις των μελών του ΧΑΑ.
4. Με απόφαση του ΔΣ της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν τη διαδικασία εκκαθάρισης χρηματιστηριακών συναλλαγών σε ευρώ, όπως η απεικόνιση χρηματικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων των χειριστών του συστήματος άυλων τίτλων, η διενέργεια του χρηματικού διακανονισμού και οι υποχρεώσεις των μελών του

ΧΑΑ, κυρίως όσον αφορά τη σύνταξη και υποβολή των βιβλίων και στοιχείων.

5. Με απόφαση του ΔΣ του Χρηματιστηρίου Παραγωγών Αθηνών (ΧΠΑ) ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν τους όρους και τις διαδικασίες διαπραγμάτευσης παραγωγών, τις συναλλαγές επί παραγωγών και την κατάρτιση αυτών στο ΧΠΑ σε ευρώ, όπως η αλλαγή της λογιστικής μονάδας των διαδικασιών διαπραγμάτευσης και συναλλαγής, η μετατροπή και στρογγυλοποίηση της ονομαστικής αξίας παραγωγών και των τιμών διαπραγμάτευσης αυτών, ο τρόπος απεικόνισης και δημοσίευσης των τιμών των συναλλαγών επί παραγωγών, οι σχετικές υποχρεώσεις των μελών του ΧΠΑ και μελών που είναι ειδικοί διαπραγματευτές στο ΧΠΑ.
6. Με απόφαση του ΔΣ της Εταιρείας Εκκαθάρισης Συναλλαγών επί Παραγωγών (ΕΤ.ΕΣΕΠ), ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν τις διαδικασίες εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών επί παραγωγών σε ευρώ, όπως η μετατροπή και στρογγυλοποίηση κατά την εκκαθάριση, η ημερήσια αποτίμηση των ανοιχτών θέσεων που προκύπτουν από τις συναλλαγές επί παραγωγών, ο διακανονισμός των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που προκύπτουν από τις συναλλαγές αυτές, η εκπλήρωση υποχρεώσεων

που προκύπτουν από τις συναλλαγές αυτές, η εκπλήρωση υποχρεώσεων παροχής εξασφαλίσεων, περιθωρίου ασφάλισης ή ασφαλειών προς την ΕΤΕΣΕΠ και στις σχετικές υποχρεώσεις των μελών αυτής.

Άρθρο 19

Μετατροπές προστίμων, παραβόλων και χρηματικών ποινών

Οπουδήποτε, σε νόμους και κανονιστικές πράξεις, προβλέπονται χρηματικά ποσά δραχμών από πρόστιμα, παράβολα και χρηματικές ποινές, ή άλλες οικονομικές επιβαρύνσεις και υποχρεώσεις, τα ποσά αυτά μετά τη μετατροπή και στρογγυλοποίησή τους σε ευρώ είναι δυνατόν, με κοινές αποφάσεις των υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και αρμοδίου κατά περίπτωση υπουργού να αναπροσαρμόζονται από 1.1.2002.

Άρθρο 20

Πρόστιμο

Για κάθε παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, καθώς και από τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενες υπουργικές αποφάσεις, επιβάλλεται με απόφαση του αρμοδίου κατά περίπτωση υπουργού πρόστιμο από 50.000 δρχ. έως 20.000.000 δρχ. και από

1.1.2002 από 150 έως 60.000 ευρώ, το οποίο αποτελεί δημόσιο έσοδο και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

Με απόφαση του αρμοδίου κατά περίπτωση υπουργού καθορίζονται ο τρόπος και η διαδικασία βεβαίωσης της παράβασης, ~~επιβολής~~ του προστίμου και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 21

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από την 1^η Ιανουαρίου 2001, εκτός αν άλλως ορίζεται στις διατάξεις του παρόντος.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η εισαγωγή του Ευρώ αναμένεται ότι θα εντείνει τις ανταγωνιστικές πιέσεις στον ευρωπαϊκό τραπεζικό χάρτη, θα επιταχύνει το μετασχηματισμό της μορφολογίας του και θα συμβάλλει στην ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς.

Με την εφαρμογή των κοινοτικών οδηγιών πραγματοποιήθηκαν σημαντικά βήματα στην εναρμόνιση των θεσμών και την ενοποίηση του ευρωπαϊκού τραπεζικού χώρου. Πιο συγκεκριμένα επιδιώχθηκε η δημιουργία της ενιαίας τραπεζικής αγοράς και μιας ενιαίας αγοράς επενδυτικών υπηρεσιών στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την πραγμάτωση του προγράμματος της χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης.

Με την καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος θα περιοριστεί επίσης ο συναλλαγματικός κίνδυνος, ο οποίος σχετίζεται με την ύπαρξη των 15 εθνικών νομισμάτων, τα οποία σε πολλές περιπτώσεις αποτελούν αντικίνητρο για την απρόσκοπτη κίνηση των κεφαλαίων και την διενέργεια επενδύσεων. Επιπρόσθετα, η καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος μπορεί αργά ή γρήγορα να δημιουργήσει το κίνητρο για την άρση άλλων διαφορών, όπως αυτές που έχουν να κάνουν με τα φορολογικά συστήματα κινητών αξιών των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στην Ευρώπη για πρώτη φορά θα δημιουργηθεί μια ενιαία

χρηματοπιστωτική αγορά τέτοιου μεγέθους που θα είναι σε θέση να ανταγωνίζεται στην αμερικανική αγορά.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**«ΟΨΕΙΣ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ
ΚΑΙ ΚΕΡΜΑΤΩΝ ΕΥΡΩ»**

5 €

10 €

20 €

50 €

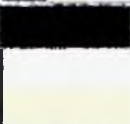

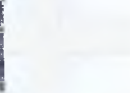

Άμετάκλιπτα καθορισμένες τιμές μετατροπής

1 ευρώ =	40,3399	Βελγικά φράγκα	
	1,95583	Γερμανικά μάρκα	
	340,750	Ελληνικές δραχμές	
	166,386	Ισπανικές πεσέτες	
	6,55957	Γαλλικά φράγκα	
	0,787564	Ιρλανδικές λίρες	
	1936,27	Ιταλικές λίρες	
	40,3399	Φράγκα Λουξεμβούργου	
	2,20371	Ολλανδικά φιορίνια	
	13,7603	Αυστριακά σελίνια	
	200,482	Πορτογαλικά εσκούδο	
	5,94573	Φινλανδικά μάρκα	

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **ΕΥΡΩ ΝΕΑ – «ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ».**
2. **ΕΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ- «ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ».**
3. **ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΚΕΡΜΑΤΩΝ ΕΥΡΩ- «ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ».**
4. **ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩ – «ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ».**
5. **INFO PLUS – «ΤΕΥΧΟΣ 44».**
6. **Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩ – «ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ».**
7. **ΔΕΛΤΙΟ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ – «Β΄Γ΄- ΤΡΙΜΗΝΟ 2001».**